

ISO 500'DEKİ ŞİRKETLERİN ÜRETİMDEN SATIŞI YÜZDE 73.8 ARTTI, 2 TRİLYON TL'Yİ GEÇTİ

ISO 500'deki ilk 10 sanayi kuruluşu

2021	2020	KURULUŞ
1	1	TÜPRAŞ-Türkiye Petrol Rafinerileri
2	2	Ford Otomotiv Sanayi
3	6	Star Rafineri
4	4	Toyota Otomotiv Sanayi
5	10	İskenderun Demir ve Çelik
6	5	-
7	9	Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları
8	7	Arçelik
9	3	Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları
10	8	TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası

SANAYİCİ GAZA BASTI

İstanbul Sanayi Odası (İSO), sanayinin lider kuruluşlarını açıkladı. 'Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'na göre, üretimden satışlar 2020'deki 1.2 trilyon lira olan seviyesinden, yüzde 73.8'lik artışla 2021 yılında 2 trilyon lirayı aştı. Şirketlerin özkaynakları 407 milyar liradan 624 milyar liraya yükselerek yüzde 53 artarken, faaliyet kârları yüzde 139 artarak 143 milyar liradan 342 milyar liraya çıktı.

BÜYÜMEYE EN YÜKSEK KATKI

İSO 500'ün ana bilanço göstergesine göre, 2021 yılında ISO 500'ün aktif toplamı yüzde 65.4 artarak 1.3 trilyon liradan 2.1 trilyon liraya yükseldi. Aktifler içerisinde ana kalemlerde dönen varlıklar yüzde 74 artışla 821 milyar liradan 1.4 trilyon liraya ulaşırken, duran varlıklar yüzde 51 artışla 467 milyar liradan 706 milyar liraya yükseldi. Özkaynaklar 407 milyar liradan 624 milyar liraya yükselerek yüzde 53 arttı. Erdal Bahçivan, "Türkiye ekonomisi, geçen yıl dünya genelinde çok üzerinde gerçekleşen yüzde 11'lik büyüme ile son 10 yılın en güçlü performansını sergiledi. ISO 500'ün ihracat rakamlarında da görüleceği üzere bu durum özellikle dış talepteki artıştan kaynaklandı. Genişleyen iç talep de ekonomik büyümeyi destekledi. Sanayi sektörü yüzde 16.6, imalat sanayi de yüzde 17.2 artışla büyüme en yüksek katkıyı sağladı" dedi.

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO), sanayi sektörünün devler liginin belirleyen 'Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'nın 2021 yılı sonuçlarını açıkladı. İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan tarafından 54.sü açıklanan 'Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'na göre, 2021 yılında üretimden satışlara göre en büyük kuruluş 136 milyar 793 milyon TL TÜPRAŞ (Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.) oldu. Sıralamada ikinci 67 milyar 305 milyon TL ile Ford Otomotiv Sanayi A.Ş., üçüncü 55 milyar 187 milyon TL ile Star Rafineri, dördüncü 46 milyar 152 milyon TL ile Toyota Otomotiv ve beşinci de 38 milyar 669 milyon TL ile İskenderun Demir ve Çelik oldu.

TARİHİ REKOR KIRILDI

Araştırma sonuçlarına göre, Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun üretimden satışları 2020'deki 1.2 trilyon lira olan seviyesinden, yüzde 73.8'lik artışla 2021 yılında 2 trilyon lirayı geçti. Artışın yüksek olmasında ihracattaki güçlü büyüme ile döviz kurları ve enflasyondaki hareketlenme etkili oldu. Geçmiş dönemlerle kıyaslandığında, ISO 500'ün üretimden satışlarında bundan daha yüksek oranlı

İSTANBUL'DAN 158 FİRMA

ISO 500'de AR-GE harcaması yapan kuruluş sayısı 2021'de 265 olurken, AR-GE harcamaları anket verileri ile yaklaşık 9 milyar TL düzeyinde gerçekleşti. Bu durum 2020'ye göre yaklaşık yüzde 44'lük artışa işaret etti. Ayrıca ISO 500'de yer alan kuruluşların bağlı olduğu oda bilgilerine göre sıralanması sonucu sanayideki ağırlığın Anadolu lehine geliştiği görüldü. Son yıllarda

sayısal olarak düşüş eğiliminde olmasına karşın en büyük pay 158 firma ile halen İstanbul Sanayi Odası'na ait olurken, İstanbul'u 41 kuruluş ile Kocaeli Sanayi Odası ve 40 kuruluş ile Ege Bölgesi Sanayi Odası izledi. Bu odaları da 33'er kuruluş ile Ankara Sanayi Odası ve Gaziantep Sanayi Odası, 18 kuruluş ile Kayseri Sanayi Odası ve 16 kuruluş ile de Bursa Ticaret ve Sanayi Odası takip etti.

artışların son olarak 1992-1997 dönemindeki yüksek enflasyon ortamında gerçekleştiği görüldü. Söz konusu dönemde ISO 500'ün üretimden satışlarının yıllık artış oranları o yıllarda da yüzde 78 ile yüzde 112 aralığında seyretmişti. ISO 500'ün ihracatı da yüzde 33.9'luk artışla 85.8 milyar dolara ulaştı. ISO 500'ün ihracat artışı, Türkiye genelinin 1.1 puan üzerinde gerçekleşti. Verilere göre hem Türkiye hem de ISO 500 ihracatı tarihsel rekor kırmış oldu.

Araştırmaya göre ISO 500'ün 2021'de faaliyet kârı yüzde 139

oranında artarak 143 milyar liradan 342 milyar liraya çıktı.

YÜZDE 14.8'E YÜKSELDİ

Böylece faaliyet kârlılığı 4 puan artışla yüzde 14.8'e yükseldi. Benzer şekilde faiz, amortisman ve vergi öncesi kâr da yüzde 120'ye yakın bir artışla 185 milyar liradan 405 milyar liraya çıktı. Bunun sonucunda FAVÖK kârlılığı 3.6 puan artışla yüzde 17.5'e çıktı. Vergi öncesi kâr ve zarar toplamı ise yüzde 137 artarak 92.5 milyar liradan 219 milyar liraya yükseldi. Bu gelişme satış kârlılığını 2.5 puan artışla yüzde 9.5'e taşıdı.

1) Tüpraş	2) Ford Otomotiv	3) Star Rafineri
136.793	67.305	55.187
milyon TL	milyon TL	milyon TL

**İSTANBUL SANAYİ ODASI
500 BÜYÜK ŞİRKETİ AÇIKLADI**

ŞİRKETLER BORÇLA BÜYÜDÜ

2021'de şirketlerin üretimden gelen satışları, yüzde 73.8 artışla 2 trilyon lirayı geçti. Şirketler büyüme kaydederken özkaynak dengesi ise bozuldu şirketler yüzde 71'le rekor borçlanmaya gitti

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO)
500 Büyük Sermaye Kuruluşu
2021 raporu açıklandı. Buna göre, TÜPRAŞ, üretimden satışlarda 136.8 milyar lirayla en büyük sanayi kuruluşu olarak birinci sıradaki yerini korudu. TÜPRAŞ'ı, sırasıyla Ford Otomotiv, Star Rafineri, Toyota Otomotiv ve Iskenderun Demir ve Çelik A.Ş. takip etti. Raporda şirketlerin özkaynak yapısının ise bozulduğu gözlemlendi. 2015'te yüzde 60'ların üzerine çıkan borçların payı 2021'de ilk kez yüzde 70 sınırını aştı.

TOPLAM BORÇ 1.5 TRİLYON LİRA

İSO 500'ün ana bilanço göstergesine göre, 2021 yılında İSO 500'ün aktif toplamı yüzde 65.4 artarak 1.3 trilyon liradan 2.1 trilyon liraya yükseldi. Aktifler içinde ana kalemlerde dönen varlıklar yüzde 74 artışla 821 milyar liradan 1.4 trilyon liraya ulaştı. Özkaynaklar 407 milyar liradan 624 milyar liraya yükselerek yüzde 53 artarken, toplam borçlar 881 milyar liradan 1.5 trilyon liraya çıkarak yüzde 71 büyüdü.

İHRACAT, KURLAR, ENFLASYON

İSO 500'de üretimden satışlar ise geçen yıla göre yüzde 73.8 artarak 2 trilyon lirayı geçti. Yüksek artışta, ihracattaki büyümenin yanında döviz kurları ve enflasyon etkili oldu. Üretimden satışlarda bundan önce yaşanan güçlü artışlar 1992-1997 döneminde olmuş ve yine bu artış da yüksek enflasyon döneminde gerçekleşmişti. TL'deki değer kaybı, yüksek enflasyon ve faiz oranları artışla İSO 500'ün finansman giderleri de yüzde 135 artarak 80 milyar liradan 209 milyar liraya çıktı. Faaliyet kârındaki artış yüzde 139 yükselirken finansman giderlerinin faaliyet kârına oranı hafif düşüşe rağmen geçen yıllarda olduğu gibi yüzde 60'ın üzerinde kaldı.

BAHÇIVAN:

Büyüme dış talepten kaynaklandı

İSO 500'ün ihracatı yüzde 33.9'luk artışla 85.8 milyar dolara ulaştı. Verileri değerlendiren İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, "Türkiye ekonomisi, geçen yıl dünya genelinde çok üzerinde gerçekleşen yüzde 11'lik büyüme ile son 10 yılın en güçlü performansını sergiledi. İSO 500'ün ihracat rakamlarında da görüleceği üzere bu durum özellikle

dış talepteki artıştan kaynaklandı" dedi. Genişleyen iç talebin de ekonomik büyümeyi desteklediğini ifade eden Bahçivan, "Sanayi sektörü yüzde 16.6, imalat sanayi de yüzde 17.2 artışla büyümeye en yüksek katkıyı sağladı. Sanayi sektörünün sürükleyici rolü, her ay açıkladığımız **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat PMI'nın geçen yılki verilerinde zaten görülmüyordu" dedi.

İlk 10'da Koç ağırlıklı

İLK 10'daki büyük sermaye kuruluşları sıralamasına geçen yıllarda olduğu gibi bu yıl da Koç Holding damga vurdu. İlk 10'da Koç Holding'e bağlı TÜPRAŞ, Ford Otomotiv, TOFAŞ ve Arçelik yer aldı. İlk sıradaki TÜPRAŞ ve

ikinci sırada bulunan Ford Otomotiv yerlerini korurken TOFAŞ ve Arçelik'in 2020'deki sıralamaları değişti. TOFAŞ, 2020'de sekizinci sıradayken 2021'de dördüncü sıraya geriledi. Arçelik ise yedinci sıradan sekizinci sıraya yerleşti.

Yükselen sektörlerde gübre ve kağıt dikkat çekti

İSO 500 listenin ilk 10'daki şirketlere bakıldığında, 2020 yılına göre otomotiv firmalarının gerilediği görülürken demir ve çelik sektöründe faaliyet gösteren şirketler ise üst sıralara yükseldi. Listenin tamamına bakıldığında hızlı çıkış yapan firmalar arasında gübre ve kağıt şirketleri dikkat çekti. Kağıt sektöründen 5 şirket üst sıralara yükselirken 2020'de listede olmayan Varaka Kağıt ve Halkalı Kağıt Karton Sanayi, 2021 yılında listeye giriş yaptı.

KDV yükü yüzde 91 arttı

İSO 500'ün üzerindeki devreden KDV yükü yüzde 91 gibi büyük bir artışla 24 milyar liraya yaklaştı. Kâr eden kuruluş sayısı 405 olurken, faiz, amortisman ve vergi öncesi kâr elde eden firma sayısı ise 489 oldu. Yine İSO 500'de teknoloji yoğunluğuna göre yaratılan katma değer dağılımına göre, en yüksek payı yüzde 33.3 ile düşük teknoloji yoğunluklu sanayileri almaya devam etti. Orta-düşük ve orta-yüksek teknolojilerin payı yüzde 53'lerden yüzde 60'lara yükselirken yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerin payı ise yüzde 6.4'ten yüzde 6.1'e geriledi.

Dış ticaret açığı nisan'da yüzde 98.5 arttı

Nisan'da dış ticaret açığı bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 98.5 artarak 3.8 milyar dolardan 6.1 milyar dolara yükseldi. Ocak-nisan döneminde ise dış ticaret açığı yüzde 130 artarak 14.1 milyar dolardan 32.5 milyar dolara çıktı. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve Ticaret Bakanlığı

işbirliğiyle oluşturulan geçici dış ticaret verilerine göre; ihracat 2022 Nisan'da, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 24.6 artarak 23.3 milyar dolara, ithalat ise yüzde 35 artarak 29.4 milyar dolara çıktı. Aynı dönemde ihracatın ithalatı karşılama oranı ise yüzde 85.9'dan yüzde 79.3'e geriledi.

ÜRETİMDEN SATIŞLARA YÜKSEK ARTIŞ GELDİ

Türk sanayisi
2 trilyonu aştı

'Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu' 2021 araştırmasının sonuçlarının açıklandığı toplantıya İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan ile ISO Başkan Yardımcıları İrfan Özhamarlı ve Sadık Aşhan Saruhanı katıldı.

İstanbul Sanayi Odası'nın 'Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu' 2021 Araştırması'nda TÜPRAŞ liderliğini korudu. 500 büyük sanayi kuruluşunun üretimden satışları yüzde 73.8 artışla 2.05 trilyon lira oldu

İstihdamda ilk 10

Şirket	Çalışan sayısı
Ford Otomotiv	12.832
Sofra Yemek	11.441
TUSAŞ	10.565
Türkiye Şişe ve Cam	9.226
Aselsan Elektronik	8.735
BSH Ev Aletleri	8.440
Bosch	7.540
ISS Hazır Yemek	6.807
Oyak Renault	6.733
TOFAŞ	6.575

Finansman giderleri de arttı

Erdal Bahçivan, faaliyet kârı yüzde 139 artarak 342 milyar liraya çıkan ISO 500'ün üretim faaliyeti dışı gelirlerdeki artışın karşılığa pozitif katkı yaptığını söyledi. Bahçivan, "ISO 500'ün diğer faaliyetlerden olağan gelir ve kârları 579 milyar lira iken, gider ve zararları 482 milyar lira olarak gerçekleşti. ISO 500'ün 97 milyar liralık üretim faaliyeti dışı net gelir elde ettiği görülüyor" ifadelerini kullandı. Bahçivan, "ISO 500'ün finansman giderleri Türk lirasındaki değer kaybı, enflasyondaki artış ve faiz oranlarındaki yükselişin etkisiyle yüzde 135 artarak 89 milyar liradan 209 milyar liraya yükseldi" dedi.

Kârlılıkta ilk 10

Şirket	Dönem kârı (TL)
Ereğli Demir Çelik	22.709.503.172
İskenderun Demir Çelik	17.751.102.067
Eti Bakır	12.514.926.456
Türkiye Şişe ve Cam	7.516.628.179
Ford Otomotiv	7.512.902.267
Eti Maden İşit.	5.885.469.054
Aselsan Elektronik	4.608.798.119
TOFAŞ	3.632.918.825
Arçelik	3.590.917.172
Erdemir Madencilik	2.586.367.150

ISO 500'de ilk 50

Sıra	Şirket	Satışlar (milyar TL)
1	TÜPRAŞ	136.793
2	Ford Otomotiv	67.305
3	Star Rafineri	55.187
4	Toyota Otomotiv	46.152
5	İskenderun Demir Çelik	38.669
6	İsmi açıklanmadı	
7	Ereğli Demir Çelik	36.787
8	Arçelik	35.788
9	Oyak-Renault	34.413
10	TOFAŞ	26.566
11	İçdaş	25.762
12	Çolakoğlu Metalurji	25.489
13	Hyundai Assan	21.412
14	Tosçelik	20.571
15	PETKİM	19.494
16	Mercedes-Benz	19.153
17	Aselsan Elektronik	18.136
18	Vestel Beyaz Eşya	17.393
19	BSH Ev Aletleri	15.388
20	Sasa Polyester	15.147
21	Yıldız Entegre	14.868
22	Türkiye Şişe ve Cam	14.703
23	Borçelik	14.647
24	KARDEMİR	14.251
25	Eti Bakır	14.007
26	Vestel Elektronik	13.647
27	Sarkuysan	13.224
28	TUSAŞ	12.094
29	Er-Bakır	12.005
30	Yücel Boru ve Profil	11.488
31	Tatmetal Çelik	11.082
32	MMK Metalurji	11.032
33	Aygaz	10.543
34	Türkiye Petrolleri A. O.	10.421
35	Nadir Metal Rafineri	10.219
36	Eti Maden İşit.	9.997
37	İzmir Demir Çelik	9.612
38	Türk Traktör	9.557
39	Assan Alüminyum	9.266
40	Tosyalı Toyo Çelik	9.244
41	Unilever	9.184
42	AKSA Akrilik	9.044
43	Modern Karton San.	8.531
44	Enerjisa	8.409
45	Kroman Çelik	8.383
46	Bosch San. Ve Tic. A.Ş.	7.950
47	Diler Demir Çelik	7.938
48	Kastamonu Entegre	7.728
49	Hayat Kimya	7.679
50	Eti Gıda	7.653

İstanbul Sanayi Odası (ISO), 'Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu' 2021 araştırmasının sonuçlarının açıklandığı toplantıya İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan tarafından 54 üncüsü açıklanan araştırma sonuçlarına göre, 2021'de üretimden satışlara göre en büyük kuruluş 136.7 milyar lira ile TÜPRAŞ oldu.

İkinci sırada 67.3 milyar lira ile Ford Otomotiv, üçüncü sırada 55.1 milyar lira ile Star Rafineri yer aldı. ISO 500 sanayi kuruluşlarının üretimden satışları 2020'deki 1.2

Duygu Erdoğan

trilyon lira olan seviyesinden, yüzde 73.8'lik artışla 2021 yılında 2 trilyon liraya geçti. Artışın yüksek olmasında ihracattaki güçlü büyüme ile döviz kurları ve enflasyondaki hareketlenmenin etkili olduğu değerlendirildi. ISO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, ISO 500'ün 2021 performansını, sorunlarına ve krizlere rağmen güçlü bir üretim yapmış ve üretmek arzusuna sahip sanayicilerimiz olduğunun en somut göstergesi. Eşine tarihte az rastlanan pandemi kaynaklı krizin ardından sanayinin bu performansı her türlü takdire şayan" dedi.

Kârda yüzde 139 artış

Küresel ticaretteki canlanma ve Türkiye'ye yönelik ilave tedarik talebi sonucu Türkiye'nin 2021 ihracatının yüzde 32.8 artışla 225 milyar doları aştığını hatırlatan Bahçivan, ISO 500'ün ihracatının 2021'de yüzde 33.9'luk artışla 85.8 milyar dolara ulaştığını kaydetti. Söz konusu şirketler, Türkiye ihracatının yüzde 38.1'ini, sanayi ihracatının ise yüzde 39.4'ünü gerçekleştirdi. Hem Türkiye, hem de ISO 500

ihracatının tarihi rekoru oluşt. Araştırmaya göre ISO 500'ün 2021'de faaliyet kârı yüzde 139 oranında artarak 143 milyar liradan 342 milyar liraya çıktı. Böylece faaliyet kârlılığı 4 puan artışla yüzde 14.8'e yükseldi. Türkiye'nin en büyük 500 sanayi kuruluşu içerisinde 2021'de 405 şirket kâr etti. Faiz, amortisman ve vergi öncesi kâr elde eden firma sayısı ise 489 oldu.

Borçlar büyüdü

ISO 500'ün ana bilanço göstergesine göre, 2021 yılında ISO 500'ün aktif toplamı yüzde 65.4 artarak 1.3 trilyon liradan 2.1 trilyon liraya yükseldi. Özkaynaklar 407 milyar liradan 624 milyar liraya yükselerek yüzde 53 artarken, toplam borçlar 881 milyar liradan 1.5 trilyon liraya çıkarak yüzde 71 büyüdü. Erdal Bahçivan, "Sanayinin borç-özkaynak ilişkisini ortaya koyan bu tablo, son yıllarda kaynak yapısının özkaynaklar aleyhine bozulduğunu gösteriyor" dedi.

İhracatta ilk 10

Şirket	İhracat (Bin \$)
Ford Otomotiv	5.868.237
Toyota Otomotiv	3.839.949
TÜPRAŞ	3.787.554
Oyak-Renault	2.764.203
Arçelik	2.429.573
Hyundai Assan	1.980.810
TOFAŞ	1.629.442
İçdaş	1.346.732
BSH Ev Aletleri	975.982
Bosch	925.218

İstihdam arttı

Devreden KDV sorunu 2021'de daha belirgin hissettiklerini anlatan Bahçivan, "ISO 500'ün üzerindeki devreden KDV yükü yüzde 91 gibi büyük bir artışla 24 milyar liraya yaklaştı" dedi. ISO 500'ün istihdamı da 2021 yılında yüzde 5.6 artarak 757 bin 24 kişiye yükseldi. Aynı yılda ödenen maaş ve ücretlerdeki artış ise yüzde 33 oldu.

SANAYİNİN ALTIN YILI

Türkiye'nin en büyük **sanayi** kuruluşu 136.8 milyarlık satışla 2021'de de yine TUPRAŞ oldu. **ISO 500**'ün üretimden satışları % 73.8'lik artışla 2 trilyon lirayı geçerken, **sanayinin** devleri 85.8 milyar dolar ihracatla tarihi rekor kırdı.

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Türkiye'nin en büyük 500 **sanayi** kuruluşunu açıkladı. Buna göre 2021 yılında üretimden satışlarda zirvede 136 milyar 793 milyon TL ile TUPRAŞ yer aldı. Sıralamada ikinci 67 milyar 305 milyon TL ile Ford Otomotiv **Sanayi** A.Ş., üçüncü 55 milyar 187 milyon TL ile Star Rafineri, dördüncü 46 milyar 152 milyon TL ile Toyota Otomotiv ve beşinci de 38 milyar 669 milyon TL ile Iskenderun Demir ve Çelik oldu.

SATIŞLAR %73.8 ARTTI

500 büyük **sanayi** kuruluşunun üretimden satışları 2020'deki 1.2 trilyon lira olan seviyesinden, yüzde 73.8'lik artışla 2021 yılında 2 trilyon lirayı geçti. Artışın yüksek olmasında ihracattaki güçlü büyümeyle döviz kurlarını ve enflasyondaki hareketlenme etkili oldu. Özkaynaklar yüzde 53 artarak 624 milyar liraya yükselirken, toplam borçlar yüzde 71 büyüdü ve 1.5 trilyon liraya çıktı.

TARİHİ İHRACAT REKORU

ISO 500'ün ihracatı yüzde 33.9'luk artışla 85.8 milyar dolara ulaştı. Türkiye genelinin 1.1 puan üzerinde gerçekleşen artışla **ISO 500** ihracatı tarihsel rekor kırdı. 2021'de

ISO 500'ün aktif toplamı yüzde 65.4 artarak 1.3 trilyon liradan 2.1 trilyon liraya yükseldi. **ISO 500**'ün 2021 yılında faaliyet kârı yüzde 139 artarak 342 milyar liraya çıktı. Finansman giderleri de TL'deki değer kaybı, enflasyondaki artış ve faiz oranlarındaki yükseliş etkisiyle yüzde 135 oranında artarak 209 milyar liraya yükseldi. **ISO 500**'ün üzerindeki devreden KDV yükü yüzde 91 gibi büyük bir artışla 24 milyar liraya yaklaştı.

405 şirket kâr elde etti

500 **sanayi** kuruluşu içinde 2021'de 405 şirket kâr etti. Katma değer içinde en yüksek payı yüzde 33.3 ile düşük teknoloji yoğunluklu **sana-yiler** almaya devam ederken, yüksek teknoloji yoğunluklu **sana-yilerin** payı yüzde 6.4'ten yüzde 6.1'e geriledi. Bu veri, **sana-yinin** yüksek teknolojiye geçiş ihtiyacının sürdüğünü gösterdi.

Faaliyet kârı yüzde 139 yükseldi

ISO 500'ün 2021'de faaliyet kârı yüzde 139 artarak 342 milyar liraya çıktı. Böylece faaliyet kârlılığı yüzde 14.8'e yükseldi. aiz, amortisman ve vergi öncesi kâr da yüzde 120'ye yakın bir artışla 185 milyar liradan 405 milyar liraya sıçradı.

Büyüme dış talepteki artıştan

İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, araştırmanın nitelikli ve sürdürülebilir bir **sanayi** üretiminin ne kadar önemli olduğunu gerçeğini bir kez daha ortaya koyduğunu vurguladı. **Erdal Bahçivan**, ekonominin geçen yıl

dünya genelinin çok üzerinde gerçekleşen yüzde 11'lik büyümeye son 10 yılın en güçlü performansını sergilediğini, **ISO 500**'ün ihracat rakamlarında da görüleceği üzere bunun özellikle dış talepteki artıştan kaynaklandığını vurgu yaptı.

DÜNYADA ÖNE ÇIKTI

İhracatta yüksek artış sağlayan ana unsurun Türk **sanayinin** dünya

genelindeki alıcılar için önemli bir alternatif üretici olarak öne çıkması sonucu ortaya çıkan ilave tedarik talebi olduğu, salgın sonrası genişleyen iç talebin de ekonomik büyümeyi desteklediğini söyledi. Bahçivan, bu gelişmelerin etkisiyle **sana-yinin** yüzde 16.6, imalat **sanayinin** ise yüzde 17.2 büyüyerek ekonominin genelinden pozitif ayrıştığına dikkat çekti.

Toplam istihdam 757 bin kişiyi aştı

ISO 500'de Ar-Ge harcaması yapan kuruluş sayısı 2021'de 265 olurken, Ar-Ge harcamaları da yüzde 44 artışla yaklaşık 9 milyar TL oldu. **ISO 500**'ün istihdamı da yüzde 5.6 artarak 757 bin 24 kişiyi yükseldi. Aynı yılda ödenen maaş ve ücretlerdeki artış ise yüzde 33 oldu. Yine **ISO 500** içinde yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısı 1 adet daha azalarak 109'a indi.

İstanbul ilk sırada

ARAŞTIRMADA **sanayinin** Anadolu lehine geliştiği görüldü. 500 büyük şirket arasında başı 158 firmayla **İstanbul Sanayi Odası** çekerken, **ISO** yu, 41 kuruluşla Kocaeli **Sanayi Odası** ve 40 şirketle Ege Bölgesi **Sanayi Odası** izledi. Ankara **Sanayi Odası** ve Gaziantep **Sanayi Odası**'ndan 33'er kuruluş listeye girdi.

İSTE EN BÜYÜK 20 ŞİRKET

2021	2020	Kuruluş	Üretimden satış
1	1	TUPRAŞ	136.793.346.358
2	2	Ford	67.305.202.746
3	6	Star Rafineri	55.187.004.901
4	4	Toyota	46.152.742.040
5	10	İskenderun Demir	38.669.497.386
6	5	-	-
7	9	Ereğli Demir	36.787.827.783
8	7	Arçelik	35.788.965.875
9	3	Oyak Renault	34.413.732.641
10	8	TOFAŞ	26.566.750.666
11	12	İçdaş Çelik	25.762.339.864
12	13	Çolakoglu Metalurji	25.489.775.154
13	14	Hyundai	21.412.219.022
14	16	Tosçelik	20.571.898.572
15	23	PETKİM	19.494.418.509
16	15	Mercedes Benz	19.153.288.550
17	11	Aselsan	18.136.907.204
18	20	Vestel	17.393.409.438
19	17	BSH Ev Alet.	15.188.612.034
20	38	Sasa Polyester	15.147.767.420

Zirve yine Tüpraş'ın oldu

İSTANBUL Sanayi Oda-
sı'nın (ISO) sanayi sektörü-
nün en değerli verilerini
oluşturan "Türkiye'nin
500 Büyük Sanayi Kurulu-
şu" araştırmasına göre
2021 yılında üretimden
satışlara göre zirvede 136
milyar 793 milyon TL
TUPRAŞ (Türkiye Petrol
Rafinerileri A.Ş.) yer aldı.
Sıralamada ikinci Ford
Otomotiv, üçüncü de Star
Rafineri oldu. **6'da**

'EN BÜYÜK 500'ÜN LİDERİ YİNE TÜPRAŞ

İstanbul Sana-yi Odası'nın (İSO) hazırladığı 'Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2021 Araştırması'na göre, Türkiye Petrol Rafinerileri AŞ (TÜPRAŞ), üretimden satışlarda 136,8 milyar lirayla en büyük sanayi kuruluşu olma unvanını korudu

DİŞ EİSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçıvan**, düzenlediği basın toplantısında, İSO'nun "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının sonuçlarını açıkladı. Araştırmaya göre, TÜPRAŞ üretimden satışlarda 136,8 milyar lirayla listede ilk sırayı alırken, Ford Otomotiv 67,3 milyar lirayla yine ikinci sırada yer aldı. Bu yıl üçüncü sırada yer alan **sanayi** kuruluşu değişti. Geçen yıl Oyak-Renault'nun yer aldığı üçüncü basamağa 55,2 milyar liralık üretimden satışla üç sıra birden yükselen "Star Rafineri" yükseldi. Star Rafineri'yi 46,2 milyar liralık üretimden satışla "Toyota Otomotiv" takip ederken, beşinci basamakta 38,7 milyar lirayla geçen yıl listenin 10. sırasında yer alan "İskenderun Demir ve Çelik" yer aldı. Altıncı sıradaki şirket isminin açıklanmasını istemezken, "Ereğli Demir ve Çelik" 36,8 milyar lirayla 7'nci, "Arçelik" 35,8 milyar lirayla 8'inci, Oyak-Renault 34,4 milyar lirayla 9'uncu, Tofaş 26,6 milyar lirayla 10'uncu oldu.

Üretimden satış yüzde 73,8 arttı

İSO'nun hazırladığı "Türki-

ye'nin 500 Büyük **Sanayi** Kuruluşu 2021 Araştırması'na göre, en büyük 500 **sanayi** kuruluşunun üretimden satışları geçen yıl 2020'ye göre yüzde 73,8 artarak 2,05 trilyon lira oldu. Buna göre, TÜPRAŞ, üretimden satışlarda 136,8 milyar lirayla listede ilk sırayı alırken, Ford Otomotiv 67,3 milyar lirayla yine 2. oldu. Bu yıl 3. sırada yer alan **sanayi** kuruluşu değişti. Geçen yıl Oyak-Renault'nun yer aldığı üçüncü basamağa 55,2 milyar liralık üretimden satışla 3 sıra birden yükselen Star Rafineri çıktı. Star Rafineri'yi 46,2 milyar liralık üretimden satışla Toyota Otomotiv takip ederken, 5. basamakta 38,7 milyar lirayla geçen yıl listenin 10. sırasında yer alan İskenderun Demir ve Çelik yer aldı. 6. sıradaki şirket isminin açıklanmasını istemezken, Ereğli Demir ve Çelik 36,8 milyar lirayla 7., "Arçelik" 35,8 milyar lirayla 8., Oyak-Renault 34,4 milyar lirayla 9., Tofaş 26,6 milyar lirayla 10. oldu. Türkiye'nin 500 büyük **sanayi** kuruluşunun üretimden satışları geçen yıl 2020'ye göre yüzde 73,8 artarak 2,05 trilyon liraya ulaştı.

Faaliyet karı yüzde 139 arttı

En büyük 500 **sanayi** şirketinin faaliyet karı geçen yıl yüzde 139 artarak 342 milyar liraya, faiz, amortisman ve vergi öncesi karı yüzde 120'ye yakın yükselişle 405 milyar liraya, FAVÖK karlılığı 3,6 puan artışla yüzde 17,5'e çıktı. Vergi öncesi kar ve zarar toplamı ise yüzde 137 artarak 219 milyar liraya yükseldi. Bu gelişme, satış karlılığı 2,5 puan artışla yüzde 9,5'e taşıdı. Geçen yıl öz kaynaklar 624 milyar liraya yükselerek yüzde 53 artarken, toplam borçlar yüzde 71 yükselişle 1,5 trilyon liraya çıktı. Türkiye'nin en büyük 500 **sanayi** kuruluşu içerisinde 2021'de 405 şirket kar etti. İSO 500'ün üzerindeki devreden KDV yükü yüzde 91 artışla 24 milyar liraya yaklaştı. En büyük 500'ün istihdamı 2021'de yüzde 5,6 artarak 757 bin 24 kişiye yükseldi. Ödenen maaş ve ücretlerdeki artış ise yüzde 33 civarında gerçekleşti. Geçen yıla ilişkin araştırmada **sanayinin** Anadolu lehine geliştiği görüldü. 500 büyük şirket arasında başı 158 firma ile **İstanbul Sanayi Odası** çekerken, İSO'yu, 41 ku-

50 kuruluşun yüzde 50'lik ağırlığı sürüyor

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçıvan, "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2021 Araştırması'nın sonuçları ile ilgili yaptığı değerlendirmede, şirketlerin üretimden satışlarının geçen yıl 2020'ye göre yüzde 73,8 artmasına ilişkin konuştu. Bahçıvan, "Geçmiş dönemlerle kıyaslandığında, İSO 500'ün üretimden satışlarında bundan daha yüksek oranlı artışların son olarak 1992-1997 dönemindeki yüksek enflasyon ortamında gerçekleştiği görülüyor. O yıllar artış oranları yüzde 78 ile yüzde 112 aralığında seyretmişti" dedi. İlk 50 kuruluşun yüzde 50 bandında seyreden ağırlığını bu yıl da koruduğunu dile getiren Bahçıvan, ilk 100 şirketin İSO 500'ün yüzde 63'ünü oluşturduğunu bildirdi.

ruluşla Kocaeli **Sanayi Odası** ve 40 şirketle Ege Bölgesi **Sanayi Odası** izledi.

İstanbul'da katiplik için açılan 315 kişilik kadroya 3 bin 233 kişi başvurdu.

Bu büyüme sizin bildiğiniz gibi değil

TÜİK, yılın ilk çeyreğinde yüzde 7,3 büyüme gerçekleştiğini açıkladı. GSYH verileri halkın gelirinin sermayeye nasıl transfer edildiğini gözler önüne serdi. Emeğin milli gelirden aldığı pay yüzde

31,5'e geriledi. Sermaye kesiminin GSYH'den aldığı pay ise yüzde 47,6'ya çıktı. Büyüme rakamlarını ekonomist Zelyut "Mutlu azınlık tüketimi ile oluşan büyüme bir zafer değildir!" diye yorumladı. **4'te**

Büyüyen sadece mutlu azınlık

GSYH verileri halkın gelirinin sermayeye nasıl transfer edildiğini gözler önüne serdi. Emegın milli gelirden aldığı pay yüzde 31,5'e geriledi. Sermaye kesiminin GSYH'den aldığı pay ise yüzde 47,6'ya çıktı

TÜRKİYE İstatistik Kurumu (TÜİK), Türkiye'nin bu yılın ilk çeyreğinde yüzde 7,3 büyüdüğünü açıkladı. TÜİK verilerine göre gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH) tahmini, 2022 yılının birinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 79,5 artarak 2,5 trilyon TL oldu. Ancak ilk çeyrek sonunda 12 aylık GSYH dolar bazında 793,8 milyar dolara indi. 2021 sonunda GSYH 803 milyar dolar düzeyindeydi. Kişi başı milli gelir ise 9 bin 374 dolar oldu.

TÜİK'in milli gelir verilerini önce 'kimler büyümeden pay aldı?', sonra 'nasıl büyüdük?' soruları ile açıklayalım. İlk olarak 'Kimler büyümeden pay aldı?' sorusunun yanıtı gelir dağılımındaki bozulmayı bir kez daha ortaya koydu. Türkiye ekonomisi büyürken emegın bu pastadan aldığı pay giderek küçülüyor. Veriler halkın gelirinin sermayeye transfer edildiğini gözler önüne serdi.

İşgücü ödemeleri, 2022 yılının birinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 59,7, sermayenin aldığı payı ise yüzde 88,1 arttı. İşgücü ödemelerinin GSYH payı geçen yılın birinci çeyreğinde yüzde 35,5 iken bu oran 2022 yılında yüzde 31,5'e geriledi. Sermayenin payı ise yüzde 45,6'dan yüzde 47,6'ya çıktı. Öte yandan faiz indirimleri ve yüksek enflasyonun bankacılık sektörüne sağladığı avantajlı dönem sayesinde finans ve sigorta faaliyetleri 2022 yılı birinci çeyreğinde yüzde 24,2 arttı.

ÜRETİME DEĞİL TÜKETİME DAYALI BÜYÜME

'Nasıl büyüdük?' sorusunun yanıtı ise büyümenin itici gücünün üretim değil, tüketim

Sanayinin kârı yüzde 137 arttı

Halk döviz kuru ve enflasyondaki artış nedeniyle zor günler yaşarken **sanayi** şirketlerinin kârları yüksek oranda arttı. **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** tarafından açıklanan 'Türkiye'nin 500 Büyük **Sanayi** Kuruluşu (İSO 500)' araştırmasının 2021 yılı sonuçlarında kâr ve borç rakamlarındaki artışlar dikkat çekti. **İSO 500**'ün toplam faaliyet kârı 2021'de önceki yıla göre yüzde 139 artarak 342 milyar TL'ye ulaştı. Satış rakamına göre faaliyet kârlılığı oranı da yüzde 14,8'e yükseldi.

İSO 500'ün net dönem kârı yüzde 137,2 artarak 219,4 milyar TL'ye ulaştı, 97 milyar TL'lik net üretim dışı gelir dikkat çekti.

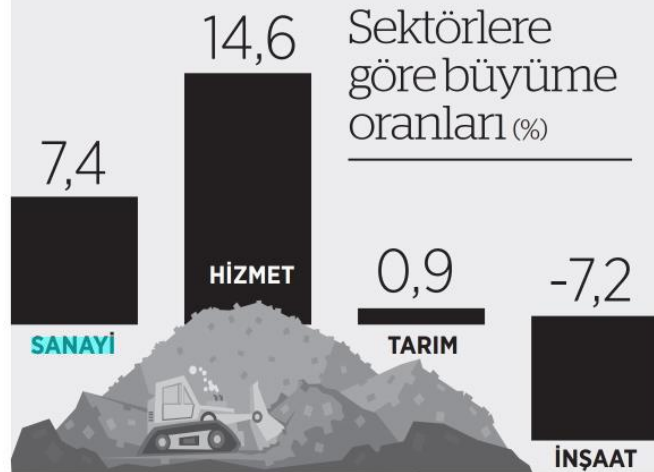
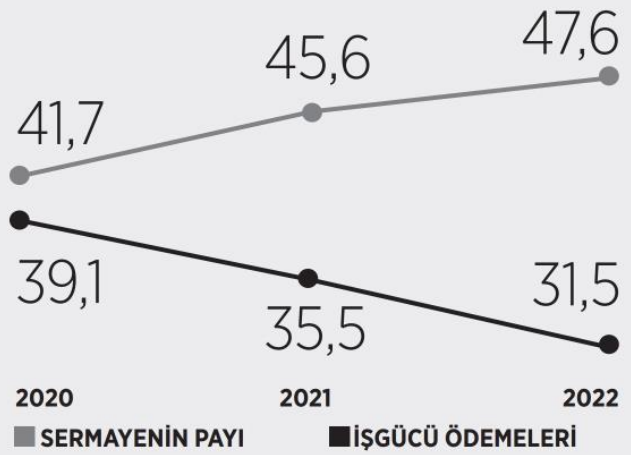
olduğunu ortaya koyuyor. Enflasyondaki artış beklentisi tüketimin öne çekilmesine neden oldu.

Bu yılın ocak-şubat- mart aylarını kapsayan ilk çeyrek verilerinin detayına bakıldığında büyümeye en yüksek katkının tüketimden geldiği görülüyor. Hanehalkı tüketimi ilk çeyrekteki yüzde 7,3'lük artışla büyümeye 11,6 puan katkı yaptı.

Hanehalkının hizmetler sektöründeki tüketiminde ise yüzde 24,8'lik artış görüldü.

Yerleşik hanehalklarının tüketim harcamaları, 2022 yılının birinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 19,5 arttı. Devletin nihai

Emegın aldığı pay küçülüyor

tüketim harcamaları yüzde 0,9 arttı. Devlet harcamaları ve yatırımların büyümeye katkısı sınırlı kaldı. Büyüme rakamlarını sosyal medya hesabından yorumlayan Ekonomist Evren Devrim Zelyut "Mutlu azınlık tüketimi ile oluşan büyüme bir zafer değildir!" ifadelerini kullandı. Zelyut, şu değerlen-

dirmede bulundu: "Tarımdaki büyüme yüzde 0,9 iken büyüme ile övünmek cehalettir! Baz etkisi sadece enflasyonda değil büyümede de karşımıza çıkacak, seneye bu çeyrek rakamları çakılacak! Yatırım ve üretim olmadan şişen son balonu gördük..."
Ekonomi Servisi

ŞEREF OĞUZ
ISO'dan sanayi için
soniyirapor/07

ÖNERİ - YORUM | Şeref Oğuz | seref.oguz@duydu.com

ISO'dan sanayi için son iyi rapor

Karar süreçlerinde verinin önemi aşikâr ve ISO'nun 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırması, ülkenin önemli kaynakları arasında yer alıyor. Dün, 2021 yılına ait araştırma sonuçlarını ISO Meclis Salonu'nda bizzat Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan açıkladı, soruları cevaplandırdı.

Veriler, onlarca farklı boyutuyla sanayimizi masaya yatırıyor. Kâr noktasından bakınca görünen o ki faaliyet kârı %139 artışla 342 milyar liraya ulaşmış. Erdal Bahçivan, geçen yılki %11'lik

büyümeyle son 10 yılın en güçlü performansına dikkat çekiyor ve bunun özellikle dış talepteki artıştan kaynaklandığı belirtiyor.

AH ŞU ENFLASONUN GÖZÜ KÖR OLSUN

Tabii ki enflasyonu da hesaba katmak gerekecek. Neticede aynı yıl TÜİK verileri %36'luk enflasyona işaret ediyor. Buna rağmen sanayide reel büyümeden söz edebiliyoruz. Fakat sorunu ki büyüme tahminleri bu yıl için yavaşlarken enflasyon hız kesmek bir yana hızlanıyor; Nisan verisi %70.

Orta yüksek teknolojide gözle görülür bir tırmanma söz konusu; ISO-500'ün içinde 2019'da %23,5 olan bu oran, 2020'de %24,8'e ve geçen yıl da %28,3'e çıkmış. Peki, bu bize yeter mi? Elbette hayır. Hele ki ihracata dayalı sanayimizde kilogram değerinden zıplama bekliyorsak bu, sanayiden gelmeli.

İKİ SORU İKİ CEVAP

ISO 500 Şirketlerinin başarılı bir yıl geçirdiğini söyleyebilir miyiz? Evet, şirketlerin kârlılığı arttı. Ancak bizim aradığımız sürdürülebilir kârlılıktır.

Niceliği çözme yolunda bir noktaya geldiğimiz aşikâr fakat ISO 500'ün veri tabanı; "iyi fakat yetmez" diyor. Zira şimdi 2021'den çok daha zor bir yıl yaşıyoruz sanayimiz ve başarı daha da zor koşullarda gerçekleşebilecek. Peki, bu devam edebilir mi? Şirketlerin kârlılığını etkileyen birçok faktör var. Bu durumun devam etmesi sanayicinin finansa erişimi yanı sıra kullandığı finansın kalitesine bağlı... Faaliyet dışı kârlılığa sevk edecek ekonomik amiller arttıkça sanayici daha yaratıcı, verimli ve gayretli olmak zorundadır.

not**BU SON FASILDIR EY ÖMRÜM NASIL GEÇERSEN GEÇ**

Yahya Kemal Rindlerin Akşamı şiirinde "Dönülmez akşamın ufkundayız" diye söze girer ve devam eder; "bu son fasıldır ey ömrüm, nasıl geçersen geç..." Dün ISO 500 neticelerine dair yansılar izlerken ister istemez geçen yıldan bu yana yaşadığımız gelişmeler de geçti zihnimden...

Hani şairin dediği gibi; "mey o mey canan o canan sohbet o sohbet değil" misali... ISO'nun bu dev araştırmasından zihnime süzülen, gelecek olan raporun,

giden (şimdi açıklanan 2021 verileri) raporunu aratacağıdır.

Küresel gelişmeler, savaş, global enerji krizi, enflasyon gerçeği, emtia milliyetçiliği, petrolü, doları derken... Sanayicinin bugünkü vasatına bakıyorum; canla başla çalışmalarına rağmen, makroekonomik verilerdeki çürüme ve Heterodoks takıntılı yönetim yüzünden galiba ISO'nun son iyimser raporunu dinlediğimi düşündüm.

Sanayi devleri kâr rekoru kırdı

Pandemi sonrası hızlı toparlanma, ihracattaki güçlü büyüme ve döviz kurlarındaki yükseliş, **sanayi** devlerinde rekor kâr artışı yarattı. **İstanbul Sanayi Odası**'nın (**İSO**) 500 Büyük **Sanayi** Kuruluşu Araştırması'nın 2021 sonuçlarına göre üretimden net satışlar nominal olarak yüzde 73,8, reel olarak da yüzde 27,7 arttı. Üretimden satışlar 2 trilyon lirayı aşarken, faaliyet karı da yüzde 139 artışla 342 milyar liraya çıktı. Karların yanı sıra borçluluk oranlarındaki artış da dikkat çekti. **/12-13**

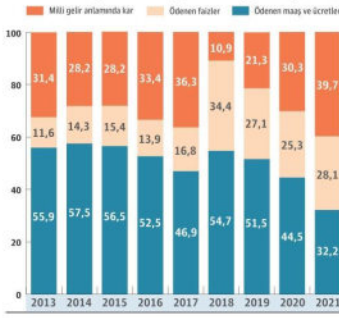
İşletme sermayesine yük biniyor

Araştırma sonuçlarını değerlendiren **İSO Başkanı Erdal Bahçivan**, satışlar ve karlardaki yüksek artışların, önemli ölçüde enflasyon ortamından ve kurlardan kaynaklandığına işaret etti. Bahçivan, enflasyonist süreç ve TL'deki değer kaybının, işletme sermayesine yük bindirdiğini söyledi. **Erdal Bahçivan**, finansman giderlerinin de yüzde 135 gibi yüksek bir oranda arttığını vurguladı.

Net katma değer faktör gelirlerine göre dağılımı (%)

Yaratılan net katma değerde ücretlerin payı eridi

Türkiye'nin En Büyük 500 Sanayi Kuruluşu Araştırması, yaratılan net katma değerde ücretlerin payının kademele bir şekilde eridiğini gözler önüne seriyor. 2021 yılında ISO 500'ün yarattığı net katma değer faktör gelirleri dağılımına bakıldığında, milli gelir anlamında kârın payı yüzde 30,3'ten yüzde 39,7'ye çıkarak, son 10 yılın en yüksek seviyesine ulaştı. Ödenen faizlerin net katma değer içindeki payı da yüzde 25,3'ten yüzde 28,1'e yükseldi. Buna karşılık ödenen maaş ve ücretlerin payı yüzde 44,5'ten yüzde 32,2'ye geriledi. Bu pay 2013 yılında yüzde 55,9'du. Bu gelişmeler 2021 yılındaki hızlı büyüme ve yüksek enflasyonun yansıdığı dönemde faktör gelirlerinin net katma değer içindeki dağılımında en çok kârın

olumlu etkilendiğini gösteriyor.

İşgücü verimliliğinde artış

Araştırma, işgücü verimliliğinde artışın yüzde 64,6 olduğunu ortaya koyuyor. ISO 500'de, çalışan başına üretilen net satışlar 2019'da yüzde 15,4, 2020'de yüzde 12,1'lik artışların ardından 2021 yılında yüzde 64,6 ile güçlü bir yükseliş göstererek 2 milyon 705 bin 400 TL oldu. Bu gelişme aynı zamanda işgücü verimliliğinde son yılların en hızlı artışına işaret ediyor. Çalışan başına üretilen satışlardaki artış reel bazda da yüzde 20,9 artışa karşılık geliyor. Araştırma, 2021'in işgücü verimliliğinde önemli bir artış yılı olduğuna işaret ediyor. 2020 yılında yaşanan salgın nedeniyle üretim kesintileri

yaşanmış, çalışan sağlık sorunları oluşmuş, çalışma saatleri azalmış ve işgücü verimliliği gerilemişti. 2021 yılında ise tüm bu koşulların iyileştiği, böylece işgücünün çalışma süreleri ve performansının yükseldiği görülüyor. Yine 2021'de makine ve ekipmanlarda yüksek satışlara bağlı yüksek kapasite kullanımının da işgücü verimliliğindeki artışa katkı sağladığı belirtiliyor. 2021 yılında çalışan başına net üretilen satışlar 2020 yılına göre mutlak büyüklük olarak tüm alt sektörlerde artmakta beraber, sektörler arasında önemli farklılıklar söz konusu. 2021'de çalışan başına net üretilen satışlar ile ölçülen işgücü verimliliği en yüksek sektörler ise sırasıyla; mücevherat sanayi, rafineri petrol ürünleri sanayi ve ana metal sanayi oldu.

• TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU AÇIKLANDI

Sanayi devlerinin satış ve kârına kur dopingi

• İhracattaki güçlü büyüme ile döviz kurları ve enflasyondaki hareketlenme sanayi devlerine rekor satış ve kâr getirdi. İstanbul Sanayi Odası'nın (ISO) Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'nda yer alan firmaların üretilen satışları 2021 yılında yüzde 73,8'lik artışla 2,3 trilyon 48 milyar lira oldu.

• İlk 500'ün toplam faaliyet kârı da yüzde 139 artarak 342 milyar liraya çıktı. Ancak borçluluğun artması, kaynak yapısında özkaynaklar aleyhinde bozulmanın sürmesi ve toplam aktiflerin içinde dönen varlıkların payının artması sanayicilerin işletme sermayesinde yaşadığı darboğaza işaret ediyor.

İstanbul Sanayi Odası (ISO), Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'nın 2021 yılı sonuçlarını açıkladı. Buna göre, 2021 yılında üretimden satışlara geçen büyük kuruluş 136 milyar 783 milyon TL ile TÜPRAŞ (Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.) oldu. Sıralamada ikinci 67 milyar 305 milyon TL ile Ford Otomotiv Sanayi A.Ş. oldu. Sıralamada üçüncü 55 milyar 187 milyon TL ile Star Rafineri, dördüncü 46 milyar 152 milyon TL ile Toyota Otomotiv ve beşinci de 38 milyar 669 milyon TL ile İskenderun Demir ve Çelik oldu. ISO Başkanı R. Balçık tarafından açıklanan araştırmanın sonuçlarına göre, Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşunun 2020'de 1,2 trilyon lira olan üretimden satışları 2021 yılında yüzde 73,8'lik artışla 2,3 trilyon 48 milyar liraya yükseldi. 2019'da yüzde 16,4; 2020'deki yüzde 15,3'lük artışlar dikkate alındığında 2021'de yüksek bir büyüme performansı söz konusu.

Artışın yüksek olmasında ihracattaki güçlü büyüme ile döviz kurları ve enflasyondaki hareketlenme etkili oldu. Geçmiş dönemlerle kıyaslandığında, ISO 500'ün üretimden satışlarından bundan daha yüksek oranlı artışların son olarak 1992-1997 dönemlerinde yüksek enflasyon ortamında gerçekleştiği görüldü. Söz konusu dönemde ISO 500'ün üretimden satışlarının yıllık artış oranları o yıllarda da yüzde 78 ile yüzde 112 aralığında seyretmişti. Türkiye enflasyonundan arındırıldığında ise üretimden satışlardaki artış 2021'de yüzde 27,7 olarak hesaplandı. ISO 500'ün ihracatı da yüzde 33,9'luk artışla 85,8 milyar dolara ulaşarak, Türkiye genelinin 1,1 puan üzerinde gerçekleşti. Böylece ISO 500 tarihindeki en yüksek ihracat rakamına ulaştı. ISO 500'ün ihracat performansı Türkiye ihracatı açısından da belirleyici oldu. Zira, ISO 500'ün ihracatının 2021 yılında Türkiye ihracatından aldığı pay yüzde 37,8'den yüzde 38,1'e yükseldi.

Faaliyet kârı 143,3 milyar TL

Yüksek büyümenin yansıdığı 2021 yılında sanayi kuruluşlarının kârları da yüksek oranda artış gösterdi. Araştırmaya göre ISO 500'ün 2021'de faaliyet kârı yüzde 139 oranında artarak 143 milyar liranın 342 milyar liraya çıktı. Böylece faaliyet kârı 4 puan artışla yüzde 14,8'e yükseldi. Benzer şekilde faiz, amortisman ve vergi öncesi kâr da yüzde 120'ye yakın bir artışla 185 milyar liranın 405 milyar liraya aşarak, bunun sonucunda FAVÖK kârı 3,6 puan artışla yüzde 17,5'e çıktı. Vergi öncesi kâr ve zarar toplamı ise yüzde 137 artarak 92,5 milyar liranın 219 milyar liraya yükseldi. Bu gelişme satış kârı 2,5 puan artarak yüzde 9,5'e taşıdı. Öte yandan kâr eden kuruluş sayısı 405, faiz, amortisman ve vergi öncesi kâr elde eden firma sayısı ise 480 olarak belirlendi.

ISO 500'ün finansman giderleri TL'deki değer kaybı, enflasyondaki artış ve faiz

İlk 500'de en fazla yükselenler

Sıra	2021	2020	Kuruluşlar	Değişim
356	473	473	Miro Hedyetli Eya San. ve Tic. A.Ş.	117
381	498	498	Nikei Paslanmaz Çelik San. ve Tic. A.Ş.	117
138	262	262	Arslan Alüminyum A.Ş.	124
346	471	471	Tufan Endüstri Demir Çelik San. ve Tic. A.Ş.	125
150	278	278	Gazi Metal Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	128
160	317	317	Şirikiçliçliç Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	157
253	415	415	Özer Metal Sanayi A.Ş.	162
332	494	494	Maren Maras Elektrik Üretim San. ve Tic. A.Ş.	162
208	422	422	Çeşitli Demir Çelik Endüstrisi A.Ş.	214
199	432	432	Gemlik Gübre Sanayi A.Ş.	233

YABANCI SERMAYELİ KURULUŞLARDAKİ YAPRAK DÖKÜMÜ DEVAM EDİYOR

Araştırmaya göre, ISO 500'de 2009 yılından sonra yabancı sermayeli kuruluş sayısında yaşanan kademele gerileme, 2018 ve 2019 yıllarındaki duraklamanın ardından son 2 yıldır sürüyor. 2020'de yabancı sermayeli kuruluşların sayısı 7 adet azalırken, 2021 yılında sayı 1 adet daha azalarak 109'a indi. 2021 yılında ISO 500'deki 109 yabancı sermayeli kuruluşun

toplam üretimden satışları içindeki payı yüzde 31,3'den yüzde 28,6'ya düştü. Öte yandan 2020 yılında 19 alt sektörde yabancı sermayeli kuruluş faaliyeti gösterirken, 2021 yılında bu sayı 20 alt sektöre çıktı. En çok yabancı sermayeli kuruluşun faaliyet gösterdiği sektör 24 kuruluş ile motorlu kara taşıtların motor ve sektördeki kuruluş sayısı da 1 adet arttı.

ÖZKAYNAKLARIN PAYI EN DÜŞÜK SEVİYEDE

Sanayicinin borç/özkaynak ilişkisine bakıldığında, ISO 500 araştırması son yıllarda kaynak yapısının özkaynaklar aleyhinde bozulduğuna işaret ediyor. Buna göre, 2015 yılında ilk kez yüzde 60'ların üzerine çıkan borçların payı, 2019 ve 2020 yıllarında yüzde 68,4'e kadar yükseldi. 2021'de ise toplam borçların payı 2,3 puan daha artarak ilk kez yüzde 70 sınırını aştı böylece özkaynakların payı yüzde 29,3'e geriledi. Böylece toplam kaynaklar içinde borçlar girdisi kadarını özkaynaklar ise en düşük payı aldı.

oranlarındaki yükselişin etkisiyle yüzde 135 oranında artarak 89 milyar liranın 209 milyar liraya yükseldi. Aynı yılda faaliyet kârındaki artış yüzde 139 ile daha yüksek gerçekleşti. Böylece finansman giderlerinin faaliyet kârına oranı half düşüğe rağmen son yıllarda olduğu gibi yüzde 60'ın üzerinde kaldı.

Toplam borçlar artıyor

ISO 500'ün ana bilanço göstergesine göre, 2021 yılında ISO 500'ün aktif toplamı yüzde 65,4 artarak 1,3 trilyon liranın 2,1 trilyon liraya yükseldi. Aktifler içerisinde ana kalemlerde dönen varlıklar yüzde 74 artışla 821 milyar liranın 1,4 trilyon liraya ulaşırken, dönen varlıklar yüzde 51 ar-

İkinci ligden birinci lige yükselenler

2021	2020*	Kuruluşlar
225	11	Net Haddicilik San. ve Tic. Ltd. Şti.
317	65	Turkuaz Polyester Reçine Kimya San. Tic. Ltd. Şti.
327	48	CFN Kimya San. ve Tic. A.Ş.
359	62	Temsa Skoda Sabancı Ulaşım Araçları A.Ş.
406	175	Gemciler Güven Metal San. ve Tic. A.Ş.
420	141	Plastay Kimya San. ve Tic. A.Ş.
421	1	Murat Ticaret Kablo Sanayi A.Ş.
423	38	Ege Endüstri ve Ticaret A.Ş.
430	211	Alfa Metal Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.
437	4	Arbel Bakliyat Hububat San. ve Tic. A.Ş.
438	119	Argon Kimya San. ve Tic. A.Ş.
440	59	Niğdelioğlu Metal Döküm İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti.
441	13	Anılan Mensucat San. ve Tic. A.Ş.
444	20	Matesa Tekstil San. ve Tic. A.Ş.
448	122	Eurotec Mühendislik Plastikleri San. ve Tic. A.Ş.
452	8	Yılmaz Redüktör San. ve Tic. A.Ş.
457	463	Gentaş Kimya San. ve Tic. Pazarlama A.Ş.
458	250	Erkunt Sanayi A.Ş.
463	137	Gölpelik Şermet Tekstil San. ve Tic. A.Ş.
465	329	Yavuz Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.
467	17	Kasar ve Dual Tekstil Sanayi A.Ş.
468	56	Erçal Fındık Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.
469	226	Halkalı Kağıt Karton San. ve Tic. A.Ş.
470	50	Cevher Jant Sanayi A.Ş.
471	368	Şirikiçliçliç Mensucat San. ve Tic. A.Ş.
472	22	Bekaert Kartepe Çelik Kord San. ve Tic. A.Ş.
473	42	Atlasdemir Tekstil San. ve Tic. A.Ş.
481	47	Coreal Alüminyum Kablo San. ve Tic. A.Ş.
485	63	Ferro Döküm San. ve Tic. A.Ş.
486	12	Erkunt Traktör Sanayi A.Ş.
487	46	Warmhaus Isıtma ve Soğutma Sistemleri San. Tic. A.Ş.
496	100	Boskay Metal San. ve Tic. Ltd. Şti.
498	223	Corbus Çelik San. ve Tic. A.Ş.
499	74	Superlit Boru Sanayi A.Ş.

*ISO 2'nci 500 listesindeki yer

tağla 467 milyar liranın 706 milyar liraya yükseldi. Dönen varlıkların toplam aktifler içindeki payı yüzde 67'ye çıkarken, dönen varlıkların payı yüzde 33'e geriledi. Dönen varlıkların payının yükselmesi, sanayi kuruluşlarının işletme sermayesi ihtiyacındaki artışa işaret ediyor. Özkaynaklar 407 milyar liranın 624 milyar liraya yükselerek yüzde 63 artarken, toplam borçları 881 milyar liranın 1,5 trilyon liraya çıkarak yüzde 71 büyüdü.

Alt kalemler incelendiğinde ise mali borçlar yüzde 59,3; diğer borçlar yüzde 86,5 arttı. Bir önceki yıldan farklı olarak 2021 yılında diğer borçlar mali borçların oldukça üzerinde büyüdü. Bu veriler sanayinin mali borçları değil daha çok pi-

yasa borçlarıyla ilgili döndürüldüğüne işaret ediyor. Ayrıca borçların vadelere göre gelişimi incelendiğinde ise kısa vadeli mali borçlardaki yüzde 65,5 olan artış, uzun vadeli mali borçlardaki yüzde 55 oranındaki büyümenin üzerinde gerçekleştiğini gösteriyor.

KDV yükü yüzde 91 devreden KDV'ye göre, devreden KDV'nin devredememesi nedeniyle 2021 yılında da artarak devam ettiği görülüyor. ISO 500'ün üzerinde devreden KDV yükü yüzde 91 gibi büyük bir artışla 24 milyar liraya yaklaştı. Araştırmaya göre, devreden KDV yükü 2019'da 10,8 milyar TL, 2020'de ise 12,3 milyar TL olarak gerçekleşmişti.

ANKUTANSAN, **180** tarafından hazırlanan Türkiye'nin 500 **Büyük Sanayi Kuruluşu** araştırması 2021 sonuçlarına göre 52 basamak yükselerek, 212'nci sırada yer aldı. ANKUTANSAN Yönetim Kurulu Başkanı Rüstem Keşgi, şirketin kuruluşunda 2002 yılından bugüne kadar; yatırım, üretim, ihracat ve istihdamını arttırdığını söyledi. ANKUTANSAN'ın tüm sektörler için tüm ihtiyaçlarına yönelik nitelikli çözümleri sunmaya devam ettiğini ifade eden Keşgi, 2022 yılında yüzde 77 büyümeye ve 4 Milyar TL ciro hedeflediklerini açıkladı. ANKUTANSAN'ın 1.000'den fazla çalışanı; Antalya, Mersin, Ankara, Adana ve Tekirdağ Çerkezköy'de 6 fabrikası bulunuyor.

Dönem kârı (Vergi Öncesi) (Milyon TL)		
1	Ereğli Demir Çelik	22.709
2	İskenderun Demir Çelik	17.751
3	Eti Bakır	12.514
4	Siğircan	7.516
5	Ford Otosan	7.312
6	Eti Maden	5.885
7	ASELSAN	4.608
8	TOFAŞ	3.632
9	Arçelik	3.590
10	Erdemir	2.586

lak disiplinli olarak yayın bul-
mak, son yıllarda kaynak yapsın
özellikle kaynakla aleyhine kurulmuş
no gısteriyor. 2015'te ilk buluş-
de 60'ların üzerine çıkan borçları
rını yapıp, 2019 ve 2020'de yüzde
58,4'e kadar yükseldi. 2017'de
ise toplam borçları yapı 2,3 tusa
dada artarak ilk kez yüzde 70 sn
rını aşmış ve böylece özkaynakları
yıyı yüzde 29,3'e geriledi. Böylece
toplam kaynakları içerisinde borç-
lar şimdiye kadar en yüksek, ö-
z kaynaklar ise en düşük yapı oldu.
Ensal **Bankası**, **İSİ** **100** **İn-**
24 milyar liraya ulaşan devrede
KDÜ'yi yüzde "iki" "Bizim döngü"
yı, sık sık vurguladığımız gibi
İSİ **100** **İn-** **İSİ** **100** **İn-**
tutayım ve işletmelerimizin
İhtiyaçlarına karşı, devlete karşı
de ve sonusuz hale de birer verim
olarak tanımlıyoruz. Ne yazık ki bu
döngü 2021'de de azalmak yerine
artarak devam etmiş" değerlendiri-
metinde bulundu.

ISO 500 içinde 2018'de 67, 2019'da 66, 2020'de 67 olan halka açık kuruluş sayısı 2021'de 65'e geriledi. Bu verilere göre son 4 yılda firma sayısı önemli bir değişim göstermedi.

2021 yılında halka açılmalarda yaşanan önemli artışa rağmen bunun **ISO 500**'de halka açık kuruluş sayısına yansımama dikkat çekti. 2020'den 2021'e halka açık kuruluşların üretimden satışlar içindeki payı yüzde 29,5'ten yüzde 30,8'e, ihracattaki payı yüzde 29,8'den yüzde 30,8'e, dönem kar ve zarar toplamındaki payı ise yüzde 36,7'den yüzde 46,2'ye yükseldi.

etti. Ar-Ge harcaması yapan kuruluşların sektörel dağılımına bakıldığında ise gıda ürünleri imalatı ilk sırada yer alırken, motorlu kara taşıtları ikinci, kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı da üçüncü sırada yer alıyor.

2021 yılında yaratılan katma değer içerisinde en yüksek puan yüzde 33,3 ile düşük teknoloji yoğunluklu **saniyeleri** aldı, ancak 2020 yılında karşılaştırıldığında bu puan 4 puan azaldı. Aynı dönemde orta-düşük teknoloji yoğunluklu **saniyeleri** puanı 0,9 puan artarak yüzde 32,4'e yükseldi. 2021'de en büyük pay artışı 3,5 puan ile orta-yüksek teknoloji **saniyeleri** grubu gösterdi. Bu grubun payı yüzde 28,3'e yükseldi. Son olarak yüksek teknoloji yoğunluklu **saniyeleri** grubunun payı ise 2020 yılında yüzde 6,4 iken 2021'de yüzde 6,9'a yükseldi. Böylece yüksek teknoloji yoğunluklu **saniyeleri** önceki yıl da gözlenen hissedar artışın ağırlıkla 2021 yılına süratli dönüşümlerle eşleştiği ve 2021 yılında smrti düşüşü gersekendin itibariyle 473 aliml **saniye** firmasından 181

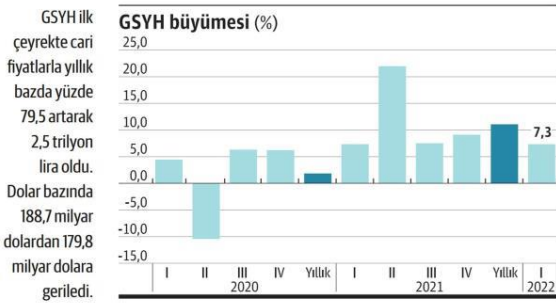
teknoloji yoğunluklu **sanayilerde** faaliyet gösterirken, 141 firma orta-düşük, 129 firma orta-yüksek teknoloji yoğunluklu **sanayiler** kapsamında yer alıyor. Yüksek teknoloji yoğunluklu **sanayilerde** faaliyet gösteren firma sayısı ise 2020 yılında 16 iken, 2021'de 14'e geriledi.

firmaların başarısıyla gurur duyuyoruz.

Kârın payı büyüyor Ücrette erozyon var

Büyümenin kapsayıcılığında bozulma sürüyor. GSYH ilk çeyrekte yüzde 7,3 büyürken, ücretlerin milli gelirdeki payı 4 puan daha azaldı. Bozulmayı, **İSO 500** Büyük Şirket araştırması da teyit ediyor

Büyüme tüketimden geldi

Türkiye ekonomisi ilk çeyrekte yıllık bazda yüzde 7,3 büyüdü. Çeyreklik büyüme ise yüzde 1,2 ile başlamaya işaret etti ve özel tüketimde yüzde 2'lik daralma dikkat çekti. Yıllık bazda **sanayi** yüzde 7,4 ve hizmetler sektörü de baz etkisiyle yüzde 14,9 büyüdü. Tarım yüzde 0,9 ile sınırlı büyüme gözlenirken, inşaat sektörü ise yüzde 7,2

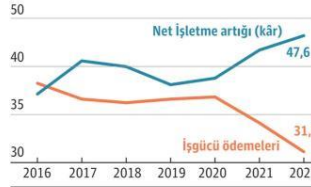
daraldı. Finans sektörü, bu yılın ilk çeyreğinde geçen yıla göre yüzde 24,2 oranında büyüme kaydetti. Sektörün büyümeye katkısı ise 1,17 puan olarak gerçekleşti. 2020 ilk çeyrekteki yüzde 39,1 seviyesinden, geçen yıl yüzde 35,5'e gerileyen ücretlerin gayrisafi katma değer içindeki payı da bu yılın aynı döneminde yüzde 31,5'e geriledi. **06**

Büyümeye katkılar (puan)

TÜKETİM	12,6
Hanehalkı tüketimi	11,6
Kamu tüketimi	0,1
YATIRIMLAR	0,3
STOK DEĞİŞİMİ	-8,2
NET İHRACAT	3,5
İhracat	3,9
İthalat	-0,4
GSYH	7,3

► İlk çeyrekte GSYH büyümesine en yüksek katkıyı, 11,6 puanla özel tüketim harcamaları verdi. Yatırımların katkısı 0,3 puanda kaldı. Net ihracatın katkısı 3,5 puan olurken, stok değişimi büyümeyi 8,2 puan aşağı çekti.

Milli gelirden alınan pay (I. Çeyrek dönemler, %)

► Gayrisafi katma değerinde ücretler aleyhine gelişme, son üç yılda giderek daha da belirginleşti. İlk çeyrekler itibarıyla işgücü ödemelerinin gayrisafi katma değer içindeki payı son üç yılda yaklaşık 8 puan düşüşle 31,5'e gerilerken, işletme artışı/karma gelirin (kâr) payı 6 puanlık artışla 47,6'ya yükseldi.

► Kaynak yapısında bozulma sürüyor. 500 büyük şirketin borç/öz kaynak oranı, 2021'de yüzde 241,5'e yeni zirvesini gördü

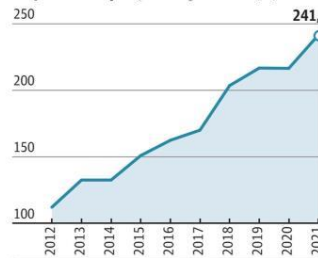
► Finansman giderlerinin faaliyet kârına oranı yüzde 61,1 oldu.

► "Sanayici, devlete sıfır faiz, sonsuz vadeyle borç veriyor." Devreden KDV alacağı 24 milyar liraya yaklaştı.

► Kambiyo kârları yüzde 238 artışla 468 milyar liraya aştı

► Üretimde katma değerli ürünlerin payı yüzde 6,4'ten 6,6'ya geriledi.

Toplam borçlar/Özkaynaklar (%)

500 şirketin karnesi (Milyar TL)

	2021	2020	Reel Değişim (%)
Üretimden satışlar (net)	2.048,1	0,6	27,7
Net satışlar	2.313,0	1,0	28,2
İhracat (milyar \$)	85,8	-12,9	33,9
Kar-zarar toplamı (VÖ)	219,4	31,0	57,1
Toplam borçlar	1.507,4	7,3	25,7
-Kısa vadeli	959,1	7,1	33,0
-Uzun vadeli	548,2	7,8	14,7
Mali borçlar	341,0	7,3	17,1
Özkaynak	624,1	7,4	12,6
Aktif toplamı	2.131,4	7,4	21,5
Ödenen faizler	91,2	7,9	54,7
Brüt katma değer (ür.fiy.)	507,2	8,3	7,7

Net katma değer dağılımı (%)

Ücretin payı dip seviyede

Devlerin yarattığı net katma değerinde ücretler aleyhine gelişme geçen yıl da devam etti. Ücret ve maaşların payı 2014'te yüzde 57,5 ile en yüksek seviyesindeyken, 2018 hariç, izleyen yıllarda süregelen düşüşle geçen yıl yüzde 32,2'ye geriledi. Ücretlerin payında özellikle son iki yıldaki 22,5 puanlık dramatik düşüş dikkat çekerken, son yıllarda faiz ödemelerinin payında hızlı artış öne çıktı.

DIŞ TİCARETTEN BÜYÜMEYE 3.5 PUANLIK KATKI SAĞLANDI

Tüketimin gücü %7.3 büyümeyi getirdi

Türkiye ekonomisi yılın ilk çeyreğinde iç ve dış talebin olumlu katkısıyla yüzde 7.3 büyümeye gösterdi. Ukrayna-Rusya savaşı, TL'deki değer kaybı ve yüksek enflasyonun etkisiyle yılın geri kalanında büyümenin yavaşlaması bekleniyor.

ŞENEM TURHAN

Türkiye ekonomisi 2022 yılının ilk çeyreğinde beklentilere paralel yüzde 7.3 büyümeye gösterdi. Bu büyüme oranıyla büyüme verileri açıklanan ülkeler arasında Türkiye dünyada 6'ncı sırada yer alırken OECD ülkeleri arasında ise Suudi Arabistan ve İngiltere'nin ardından üçüncü en hızlı büyüyen ülke oldu.

Ekonomideki hızlı büyümede özellikle vatandaşın tüketimi etkili olurken tüketicinin de stoklardan karışılması dikkat çekti. Dağ talep de büyümeye güçlü bir katkı verdi. Analistler öncü göstergelerin ikinci çeyrekteki itibaren iç talepte bir yavaşlamaya işaret ettiğini vurgularken ikinci çeyrekte büyümede güç kaybı görüleceğini son iki çeyreğin ise Fed'in de adımlarıyla tüm dünya için büyümeyi daha zor hale getireceğini dikkat çekti. Anketlerde 2022 yıl sonu için büyüme beklentisi yüzde 0.5 ile 4 arasında değişiyor. Ancak ortak kamu bu yılın en hızlı büyümesi ilk çeyrekte görüldü.

CARL FİYATLARLA DOLAR

BAZILARDA YÜZDE 4.8 KÜÇÜLMÜŞ

TÜİK verilerine göre ilk çeyrekte Türkiye ekonomisinin büyüklüğü cari fiyatlarla geçen yıl aynı çeyreğe göre yüzde 7.9 artarak 2 trilyon 496 milyar 328 milyon TL'ye ulaştı. Dolar bazında cari fiyatlarla ise 179 milyar 800 milyon dolar oldu ve geçen yılın ilk çeyreğine göre yüzde 4.8 büyümeye yansıdı. Kişi başı milli gelir ise TÜİK'in nüfus verileri ışığında hesaplandığında 9 bin 374 dolar oldu. 2022 yıl sonu itibarıyla kişi başı milli gelir 9 bin 539 doları. Kişi başı milli gelir 2018 yılından bu yana 10 bin dolara arttı ve 2019 yılında 10 bin dolara ulaştı. Her çeyrekte yavaşlayan ve tüketicilerin arandığını GSYH, bir önceki çeyreğe göre yüzde 1.2 arttı.

TÜİK'in üretim yöntemiyle gayri safi yurtiçi hasıla hesabına göre taram yılın ilk çeyreğinde neredeyse durdu. Geçen yılın ilk çeyreğine göre taram sektöründe sadece yüzde 0.9'luk artış yaşanırken bunun büyüme katkısı 0.03 puan hesaplandı. Özellikle yüksek gıda enflasyonu ve uluslararası kısıtlamalar dikkate alındığında taram sektöründeki bu durgunluk analistler tarafından önümüzdeki dönem için endişe verici olarak yorumlandı.

SANAYİDE YEME KAYBI

OLSA DA BÜYÜME SÜRECEK

Sanayi sektöründe yüzde 7.47'lik büyüme var. İlk çeyrek büyümesinde sanayi üretiminin katkısı 1.64 puan oldu. İmalat sanayi ise yüzde 7.6'lık büyümesiyle 1.39 puan katkı verdi. Makine teçhizat yatırımlarında ilk çeyrekte yine yükseliş gözlemlense de fazla güçlü bir yapı ortaya koyamaması sanayi üretiminde gelecek çeyreklerdeki katkıyı kısıtlı yapıyor. İnşaat sektörü 2022 ilk çeyrekte yüzde 7.2 daraldı ve Türkiye ekonomisinin büyümesinde 0.4 puan geri çekti. İnşaat sektörü son üç çeyreğin büyümesini 0.33 puanlık katkı sağladı. Geçen yıl yaşanan kapamalar ve kısıtlamalar nedeniyle hizmet sektöründe yıl boyunca baz etkisini göreceğiz. Bu nedenle hizmet sektöründe güçlü büyümenin önümüzdeki çeyreklerde de sürmesi bekleniyor. Finans sektörü ilk çeyrekteki güçlü karlılığına katma değere de yansıttı. Sektörde özellikle TÜFE'ye endeksli tahvillerin katkısıyla rekor karlılık yaşanmıştı. Finans sektöründe bu

HİZMETLERDE BAZ ETKİSİ

HIZLI ARTIŞI DESTEKLEYİYOR

Hizmetler sektörü pandemi sonrası güçlü toparlanmasında ilk çeyrekte oldukça iyi bir performans gösterdi.

Diğer ülkelerden pozitif ayrışma devam edecek

HAZİNE ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, Twitter hesabından, yaptığı değerlendirmede 2021

başından itibaren gerçekleşen dengeli büyüme kompozisyonunu, 2022 ilk çeyreğinde de devam ettirir dedi. Nebati, iç talebin ve net dış talebin büyümeye katkısına dikkat çekerek şunları kaydetti: "İlk çeyrekte, iç talebin büyüme katkısı 3.9 yüzde puan olurken net dış talep büyümeye 3.5 yüzde puan katkı sağladı. Üretim kapasitemizin güçlenmesi

açısından önem arz eden makine ve teçhizat yatırımları yüzde 10.5 artışla 10 çeyreklik artış eğilimini sürdürmüştür. Küresel ölçekte

vuku bulan olaylar neticesinde girdi maliyetlerindeki artışlar üretimimiz üzerinde risk oluşturmaması rağmen

üretimi destekleyen politikalarımız sayesinde diğer ülkelerden pozitif

ayrışmaya devam edeceğimizi

önüyoruz." Bakanlık yapılan yazılı

açıklamada da, 2021 başından itibaren gerçekleşen dengeli

büyüme kompozisyonunun 2022'nin ilk çeyreğinde de devam

ettiği belirtilirken, makine ve teçhizat yatırımlarındaki artışın

devam etmesinin önümüzdeki dönem üretim kapasitesinin güçlenmesi açısından önem arz ettiğini kaydetti. Açıklamada, "İç ve dış talebin dengeli katkı verdiği büyüme kompozisyonunun 2022 yılının kalan döneminde de devam etmesi, sürdürülebilir büyüme ve makroekonomik dengeler açısından oldukça önemlidir" denildi. 2022'de küresel ticarete Ukrayna savaşı kaynaklı bir yirme kayış görüleceği değerlendirildi. Başarının ihracatın daha da kuvvetli seyredeceğine işaret ettiğini vurgulanan açıklamada şöyle denildi: "Türkiye'de iç çeyrekteki olumlu görünümün yılın kalan döneminde de devam edeceği, bu durumun büyümeyi destekleyeceği öngörülmektedir. Yüksek katma değeri, sürdürülebilir, dengeli, kapsayıcı ve vatandaşlarımızla refahı artışı sağlayıcı büyüme performansını kalıcı hale getirmek en önemli hedeflerimizdendir."

REEL SEKTÖR BÜYÜMEYİ NASIL YORUMLADI

TOBB Başkanı Rifat

Hırcakçılığı: Maliyetlerdeki artış,

tedarik sorunlarına rağmen üretim, yatırım için var gücümüzde çalışıyoruz.

Kapsayıcı, sürdürülebilir büyüme için ek önlemlere ve enflasyona odaklanmalıyız. El birliği, aklı birliği ile daha çok çalışma zamanı.

DEİK Başkanı Nail Olpak:

Büyümenin negatif bir kuresel ortamda

dahi, yılın ilk çeyreğinde yüzde 7.3

oranında büyüme başına gösteren

Türkiye, bu yıl da dünya ülkelerinden

pozitif ayrışacağını ifade etti. Bu güçlü

büyüme ile yıl sonu hedefi yüzde 5

büyüme çok rahatlıkla yakalanabilir.

ASO Başkanı Nurettin Özdemir:

Büyümenin topluma yansması

da oldukça önemlidir. Burada

büyümenin kalitesi ön plana

çıkmalıdır. Çalışanların payı geçen

yılın birinci çeyreğinde %35.5'ken, bu

çeyrekte %31.5 seviyesine gerilemiş,

gelir adleti açısından dikkat edilmesi

performansın kalıcı hale getirmek

çok önemlidir.

ATO Başkanı Gürsel Baran:

Pandemi sonrası küresel düzeyde

çalışkanlık devam ederken,

reel sektörün üretim ve ihracat

başarısını katkısıyla sağlanan

büyüme, Türkiye'nin pozitif

ayrışacağını, Dünya ekonomisi hem

serbestin kısa sürede atlatılacağına

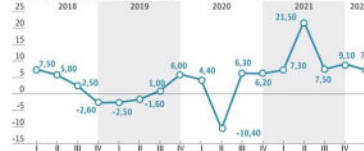
ilişkin umut taşıyor.

Yıllara göre kişi başı milli gelir (dolar)

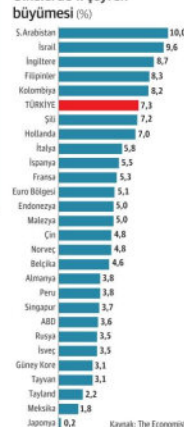

* İlk çeyrek itibarıyla

Çeyreklerle göre büyüme (%)

Ülkelerde 1. çeyrek büyümesi (%)

Kaynak: The Economist

Yatırımlar ne kadar değişti (%)

Vatandaşın harcamaları ikiye katlandı

TÜİK verilerine göre cari fiyatlarla

vatandaşın harcamalarında üç katmanlı artışlar

yaşandı. Vatandaşın dayanıklı mallara

harcamaları geçen yılın ilk çeyreğine

yüzde 97.3 artışla geçen yılın ilk çeyreğine

yöneltti. Dayanıklı malların yüzde 104

dayanıklı mallara yönelik harcamalarda

yüzde 100 artış yaşandı. Hizmetler

sektörüne yapılan harcamalarda artış ise

yüzde 85 oldu.

Büyümeye 1. çeyrekte

kim ne kadar katkı verdi

	Artış (%)	Etkisi (puan)
ÜRETİM		
Tarım	0,90	0,03
Sanayi	7,40	1,64
İmalat sanayi	7,60	1,39
İnşaat	-7,20	-0,40
Hizmetler	14,90	3,33
Bilgi-iletişim	16,80	0,55
Finans, sigorta	24,20	1,17
Gayrimenkul	5,40	0,46
İdari destek hizmet	8,90	0,44
Kamu yönetimi	5,20	0,60
Diğer hizmet	6,80	0,18
Vergi-subsidyasyon	-4,90	-0,56
HARCAMA		
Vatandaşın tüketimi	19,50	11,61
Devletin tüketimi	0,90	0,12
Toplam yatırımlar	1,10	0,28
İhracat	16,80	3,94
İthalat	2,30	-0,47
	-	-8,18

Vatandaş 1. çeyrekte

nereye harcadı (milyon TL)

İşgücünün payında keskin düşüş sürüyor

TÜİK verilerine göre güçlü büyüme sağlansa da işgücünün bu hızlı büyümeyi yarattığı

katma değeri açısından payda gerileme devam ediyor. İşgücü ödemelerinin Gayrisafi

Katma Değer içerisindeki payı bu yıl ilk çeyrekte yüzde 31.5 oldu. 2020 ilk çeyrekte bu

pay yüzde 39.1, 2021 ilk çeyrekte ise yüzde 35.5 seviyesindeydi. Ekonomist Fatih Üstüay

işgücünün aldığı payın düşmesini yönelik "Ücretler kaçıyor, sermaye sahipleri

kazancının aldığı payı yükseltti" yorumu yaptı. İşgücü

ödemelerinin aldığı paydaki yüksek düşüş ve yüksek enflasyon satın alma gücünde

gerilemeyi de ortaya koyuyor. Öte yandan net işletme artfıllarına gelin payı ise

geçen yılın ilk çeyreğinde yüzde 45.6'ken bu yıl ilk çeyrekte yüzde 47.5'e yükseldi.

Büyümede yavaşlama öngörülüyor

UZMANLAR, ilk çeyrek büyümesinin iç ve dış talepten kaynaklandığına ancak

önümüzdeki çeyreklerde içsinden de yavaşlama sinyali verdiğine dikkat çekti.

Özellikle yükselen cari etkisiz tüketici güven endeksi, beyaz eşya satışları gibi öni

veriler vatandaşın tüketiminde yavaşlama olduğunu ortaya koyarken bu durum

büyümenin kalıcılığı konusunda soru işaretleri yarattığını dile getirdi.

UZMANLAR VERİYİ NASIL YORUMLADI

İç talebi artırıcı politikalar olabilir

PİRİ REİS ÜNİVERSİTESİ PROF. DR. ERHAN ASLANOĞLU:

Verilerde çok sürpriz

olmadığını düşünüyorum tahminleri

gelişti, sanayi ve ihracat verileri bu

büyümenin sinyali veriyor. Aslında

geçen yılın son çeyreğine benzer bir

yapıda büyümenin devam ettiğini

görüyoruz. Tüketim ve sanayi üretimi

güçlü. Burada

özellikle hırcan enflasyonun öne

alınan talebi tüketime itmesi etkili

olmuş görünüyor. İkinci hizmetler

tarafından geçen yılki kapamaların

akarsından bu sene çok daha güçlü

devreye girdiğini görüyoruz tuzum,

yeme içme gibi. Bu muhtemelen

devam edecek, hizmetlerde baz etkisi

var. Finans sektörü bilançolarından

görmüştük TÜFE'ye endeksli tahvil

ve buna bağlı olarak karlılığı katma

değere de yansıdığını görüyoruz.

Her çeyrekte daha yavaşlama

göreceğiz bu sene. Ama burada

öngörümüzü biraz zorlayarak dış

talepte zayıflama daha netleşecek,

iki talep talebi arttırıcı ekonomi

politikaları devreye

girebilir. Enflasyon ve cari açık

maliyeti artar ama büyüme

tercihi iç

talepte canlanmaya

büyümeyi biraz daha destekleyebilir. Kalıcı

olmaz ama çeyreklik bazda destek

gelebilir.

Turizm, yeme içme gibi sektörlerin

geçen yılın baz etkisiyle daha

hızlı büyümesi hizmetler

sektöründe yüzde 14,9'luk bir

büyümeyle ilgili. Türkiye

büyümesine ise hizmetler

sektöründen 3.33 puanlık katkı

sağladı. Geçen yıl yaşanan

kapamalar ve kısıtlamalar

nedeniyle hizmet

sektöründe yıl boyunca baz

etkisini göreceğiz. Bu nedenle

hizmet

sektöründe güçlü büyüme

nin önümüzdeki çeyreklerde

de sürmesi bekleniyor. Finans

sektörü ilk çeyrekteki güçlü

karlılığına katma

değere de yansıttı. Sektörde

özellikle TÜFE'ye endeksli

tahvillerin katkısıyla rekor

karlılık yaşanmıştı. Finans

sektöründe bu

yılın ilk çeyreğinde geçen yıla

göre büyüme yüzde 24.2 oldu ve

bunun toplam büyüme katkısı ise

1

İstanbul Sanayi Odası Başkanı Erdal Bahçıvan, 2021'in sanayi devlerini açıkladı. Lider değişmedi TÜPRAŞ 136,8 milyar liralık satışla ilk sırada. Yine Koç Grubu şirketi Ford Otomotiv 67,3 milyar lirayla 2. oldu. Koç'un, Arçelik ve TOFAŞ'ı da ilk 10'da.

Azerbaycanlı Socar'ın şirketi Star

Rafineri üç sıra atlayarak 3. oldu. 2021'de yaşanan olumsuzluklar, ISO 500 şirketlerinin faaliyet kârını engelleyemedi, kârlar yüzde 139 arttı.

9. sayfada

500 büyük sanayi kuruluşu kârlarıyla uçmuş Lider değişmedi: TÜPRAŞ

İstanbul Sanayi Odası (İSO), 'Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2021' araştırması sonuçlarını açıkladı. Buna göre; 2021 yılında, üretimden satışlara göre en büyük kuruluş, önceki yıl olduğu gibi yine **Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (TÜPRAŞ)** oldu. TÜPRAŞ, ilk sırayı 136,8 milyarlık satış geliriyle elde etti. TÜPRAŞ'ı, 67,3 milyar TL'lik satış geliri ile Ford ve 55,2 milyar TL'lik satış geliri ile Star Rafineri izledi.

İSO Odakule'de düzenlenen basın toplantısında İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan** tarafından açıklanan araştırma sonuçlarına göre; 2021 yılında üretimden satışlara göre en büyük kuruluş, önceki yıl olduğu gibi yine TÜPRAŞ oldu. Üretimden satışlara göre en büyük kuruluş 136 milyar 793 milyon TL ile TÜPRAŞ olurken 67 milyar 305 milyon TL ile Ford Otomotiv Sanayi A.Ş. ikinci, 55 milyar 187 milyon TL ile Star Rafineri üçüncü, 46

milyar 152 milyon TL ile Toyota Otomotiv dördüncü ve 38 milyar 669 milyon TL ile İskenderun Demir ve Çelik beşinci sırada yer aldı.

10 YILIN EN GÜÇLÜ PERFORMANSI

İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, verilerle ilgili şu değerlendirmeyi yaptı:

"Türkiye ekonomisi, geçen yıl dünya genelinin çok üzerinde gerçekleşen yüzde 11'lik büyüme ile son 10 yılın en güçlü performansını sergiledi. İSO 500'ün ihracat rakamlarında da görüleceği üzere bu durum, özellikle dış talepteki artıştan kaynaklandı. Genişleyen iç talep de ekonomik büyümeyi destekledi. Sanayi sektörü yüzde 16,6, imalat sanayii de yüzde 17,2 artışla büyümeye en yüksek katkıyı sağladı."

BÜYÜMEDE ENFLASYON ETKİSİ

Araştırma sonuçlarına göre; Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşunun üretimden satışları, 2020'deki 1,2 trilyon lira olan seviyesinden, yüzde 73,8'lik artışla 2021 yılında 2 trilyon lirayı geçti. Artışın yüksek olmasında, ihracattaki güçlü büyüme ile döviz kurları ve enflasyondaki hareketlenme etkili oldu.

FAALİYET KÂRI YÜZDE 139 ARTTI

Araştırmaya göre; İSO 500'ün 2021'de faaliyet kârı, yüzde 139 oranında artarak 143 milyar liradan 342 milyar liraya çıktı. Böylece faaliyet kârlılığı, 4 puan artışla yüzde 14,8'e yükseldi. FAVÖK kârlılığı, 3,6 puan artışla yüzde 17,5'e çıktı. Vergi öncesi kâr ve zarar toplamı ise yüzde 137 artarak 92,5 milyar liradan 219 milyar liraya yükseldi. Bu gelişme, satış kârlılığını

2,5 puan artışla yüzde 9,5'e taşıdı.

FİNANSMAN GİDERİ VE KDV YÜKÜ ARTTI

İSO 500'ün 2021'de faaliyet kârı, yüzde 139 oranında artarak 342 milyar liraya çıktı. Finansman giderleri ise Türk Lirası'ndaki değer kaybı, enflasyondaki artış ve faiz oranlarındaki yükselişin etkisiyle yüzde 135 oranında artarak 209 milyar liraya yükseldi. Öz kaynaklar 407 milyar liradan 624 milyar liraya yükselerek yüzde 53 artarken toplam borçlar 881 milyar liradan 1,5 trilyon liraya çıkarak yüzde 71 büyüdü. İSO 500'ün üzerindeki devreden KDV yükü, yüzde 91 gibi büyük bir artışla 24 milyar liraya yaklaştı. Kâr eden kuruluş sayısı 405 olurken faiz, amortisman ve vergi öncesi kâr elde eden firma sayısı ise 489 oldu.

İSO 500 devler liginde lider yine TÜPRAŞ

İSO, sanayinin devlerini açıkladı. Türkiye sanayisinin en büyüğü yine TÜPRAŞ oldu. 500 büyük kuruluş üretimden satışlarını 2 trilyon liraya taşıdı

İSTANBUL Sanayi Odası'nın (İSO), Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2021 Araştırması açıklandı. İSO 500'de üretimden satışlar 2021 yılında yüzde 73,8 artışla 2 trilyon TL'yi aştı. 2021 yılında ihracat yüzde 33,9 artışla 85,8 milyar dolara ulaştı. Şirketlerin faaliyet karı yüzde 139 artışla 342 milyar TL'ye yükseldi. 2021 yılında sanayicinin borç/öz kaynak yapısında toplam borçların payı ilk kez yüzde 70'i aştı.

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, Türkiye ekonomisinin geçen yıl dünya genelinin çok üzerinde gerçekleşen yüzde 11'lik büyüme ile son 10 yılın en güçlü performansını sergilediğini, İSO 500'ün ihracat rakamlarında da görüleceği üzere bunun özellikle dış talepteki artıştan kaynaklandığına dikkat çekti.

TÜPRAŞ LİDERLİĞİ BIRAKMIYOR

2021 yılında Tüpraş, üretimden satışlarda 136,8 milyar lirayla en büyük sanayi kuruluşu unvanını korudu. Tüpraş'ı 67,3 milyar TL'lik satış geliri ile Ford, 55,2 milyar TL'lik satış geliri ile Star Rafineri izledi.

ÜRETİMDEN SATIŞLARDA REKOR ARTIŞ

Araştırma sonuçlarına göre, Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşunun üretimden satışları 2020'deki 1,2 trilyon lira olan seviyesinden, yüzde 73,8'lik artışla 2021 yılında 2 trilyon lirayı geçti. Artı-

2021 Yılı'nın En Büyük 10 Sanayi Kuruluşu

2020 Sıra No	2021 Sıra No	Kuruluş	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
1	1	Tüpraş	136.793.346.358
2	2	Ford Otomotiv	67.305.202.746
6	3	Star Rafineri	55.187.004.901
4	4	Toyota Otomotiv	46.152.742.040
10	5	İskenderun Demir ve Çelik	38.669.497.386
5	6	-	-
9	7	Ereğli Demir ve Çelik	36.787.827.783
7	8	Arçelik	35.788.965.875
3	9	Oyak-Renault	34.413.732.641
8	10	Tofaş	26.566.750.666

şın yüksek olmasında ihracattaki güçlü büyüme ile döviz kurları ve enflasyondaki hareketlenme etkili oldu

FAALİYET KÂRI 342 MİLYAR LİRAYA ÇIKTI

İSO 500'ün 2021'de faaliyet karı yüzde 139 oranında artarak 143 milyar liradan 342 milyar liraya çıktı. Böylece faaliyet karlılığı 4 puan artışla yüzde 14,8'e yükseldi. Benzer şekilde faiz, amortisman ve vergi öncesi kar da yüzde 120'ye yakın bir artışla 185 milyar liradan 405 milyar liraya sıçradı.

Anadolu payını artırıyor

İSO 500'de yer alan kuruluşların bağlı olduğu oda bilgilerine göre 500 büyüklerde ağırlık Anadolu lehine gelişiyor. Sayısal olarak düşüş eğiliminde olmasına karşın en büyük pay 158 firma ile halen İstanbul Sanayi Odası'na ait. İstanbul'u 41 kuruluş ile Kocaeli, 40 kuruluş ile Ege Bölgesi Sanayi Odası izledi. Liste Ankara, Gaziantep, Kayseri ve Bursa olarak devam etti.

FİNANSMAN GİDERLERİ ARTTI

İSO 500'ün finansman giderleri Türk lirasındaki değer kaybı, enflasyondaki artış ve faiz oranlarındaki yükselişin etkisiyle yüzde 135 oranında artarak 89 milyar liradan 209 milyar liraya yükseldi. Finansman giderlerinin faaliyet karına oranı hafif düşüşe rağmen son yıllarda olduğu gibi yüzde 60'ın üzerinde kaldı.

TOPLAM BORÇ BÜYÜDÜ

İSO 500'ün ana bilanço göstergesine göre, 2021 yılında İSO 500'ün aktif toplamı yüzde 65,4 artarak 1,3 trilyon liradan 2,1 trilyon liraya yükseldi. Özkaynaklar 407 milyar liradan 624 milyar liraya yükselerek yüzde 53 artarken, toplam borçlar 881 milyar liradan 1,5 trilyon liraya çıkarak yüzde 71 büyüdü.

KDV YÜKÜ ARTTI

İSO 500'ün üzerindeki devreden KDV yükü yüzde 91 gibi büyük bir artışla 24 milyar liraya yaklaştı. Kar eden kuruluş sayısı 405 oldu.

İSO 500 dış taleple büyüdü

■ İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO), Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2021 Araştırması açıklandı. İSO 500'de üretimden satışlar geçen yıl yüzde 73,8 artışla 2 trilyon TL'yi aştı. 2021 yılında ihracat yüzde 33,9 artışla 85,8 milyar dolara ulaştı. Şirketlerin faaliyet karı yüzde 139 artışla 342 milyar TL'ye yükseldi. İSO 500'de yer alan kuruluşların bağlı olduğu oda bilgilerine göre sıralanması sonucu sanayideki ağırlığın Anadolu lehine geliştiği görüldü. 2021 yılında Tüpraş, üretimden satışlarda 136,8 milyar lirayla en büyük sanayi kuruluşu unvanını korudu. Tüpraş'ı 67,3 milyar TL'lik satış geliri ile Ford, 55,2 milyar TL'lik satış geliri ile Star Rafineri izledi. İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçıvan, Türkiye ekonomisinin geçen yıl dünya genelinin çok üzerinde gerçekleşen yüzde 11'lik büyüme ile son 10 yılın en güçlü performansını sergilediğini, İSO 500'ün ihracat rakamlarında da görüleceği üzere bunun özellikle dış talepteki artıştan kaynaklandığına dikkat çekti. – EKONOMİ SERVİSİ

500 SANAYİ DEVİNDEN 2 TRİLYONLUK SATIŞ

2021'İN
SAMPİYONLARI
BELLİ OLDU

İstanbul Sanayi Odası, Türkiye'nin en büyük 500 kuruluşu 2021 listesini açıkladı. Tüpraş, üretimden satışlarda 139 milyar lirayla en büyük **sanayi** kuruluşu unvanını korudu. 500 kuruluşun toplam satışları yüzde 73.8 artışla 2 trilyon TL'yi aştı.

10 YILIN EN GÜÇLÜSÜ

Türkiye ekonomisi geçen yıl dünya genelinin çok üzerinde gerçekleşen yüzde 11'lik büyümeye ile son 10 yılın en güçlü performansını sergilemişti. Bu büyümede dış talep yani ihracat etkili olmuştu. İhracatta yüksek artışı sağlayan ise Türk **sanayisinin** dünya genelindeki alıcılar için önemli bir alternatif üretici olarak öne çıkmasıydı. 2021'deki bu durum **sanayicilerin** satışlarına da yansdı.

REKOR BAŞARI

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) dün açıkladığı 'Türkiye'nin 500 Büyük **Sanayi** Kuruluşu Araştırması-2021' sonuçlarına göre; 2020'deki satışları 1.2 trilyon lira olan **sanayi** devlerinin 2021 satışları ise yüzde 73.8'lik artışla 2 trilyon lirayı geçti. **ISO 500**'ün ihracatı ise yüzde 33.9'luk artışla 85.8 milyar dolara ulaştı ve rekor kırdı. Aynı dönemde **ISO 500**'ün faaliyet kârı yüzde 139 oranında artarak 342 milyar liraya çıktı.

TUPRAŞ YİNE LİDER

Araştırmaya göre, Türkiye Petrol Rafinerileri AŞ (Tüpraş), üretimden satışlarda 139 milyar lirayla en büyük **sanayi** kuruluşu unvanını korudu. Tüpraş'ı 67.3 milyar liralık satış geliri ile Ford izledi. Star Rafineri AŞ üç basamak yükselerek 3'üncü sıraya yerleşti. 6'ncı sıradaki şirketin ismi açıklanmadı ancak bu şirketin geçen yıl 5'inci sırada olan ve yine ismi açıklanmayan İstanbul Altın Rafinerisi olduğu ifade ediliyor.

Türkiye'nin en büyük
sanayi kuruluşu TUPRAŞ.

POZİTİF AYRISTI

Erdal Bahçivan

Sanayi sektörünün yüzde 16.6, imalat **sanayisinin** ise yüzde 17.2 büyüyerek ekonominin genelinden pozitif ayrıştığını ve büyümeye de en yüksek katkıyı sağlayan sektör olduğunu dile getiren ISO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, şunları söyledi: "**Sanayi** sektörünün sürükleyici rolü, her ay açıkladığımız **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat PMI'nın geçen yılki verilerinde de zaten görülmüyordu.

Türkiye İmalat PMI verileri 2021 yılında tam kapanma ve bayram tatilinin denk geldiği mayıs ayı dışında tüm aylarda eşik değer 50'nin üzerinde seyretti. Endeksin yıl ortalaması da 52.1 olarak gerçekleşti. Dolayısıyla İmalat PMI, yaşanan güçlü büyümenin sinyalini bizlere önceden vermişti."

757 BİN ÇALIŞANI VAR

ISO 500'de araştırma-geliştirme (Ar-Ge) harcaması yapan kuruluş sayısı 2021'de 265 olurken, Ar-Ge harcamaları anket verileri ile yaklaşık 9 milyar lira düzeyinde gerçekleşti. Bu durum 2020'ye göre yaklaşık yüzde 44 artışa işaret etti. **ISO 500**'ün istihdamı da 2021 yılında yüzde 5.6

atarak 757 bin 24 kişiye yükseldi. Aynı yılda ödenen maaş ve ücretlerdeki artış ise yüzde 33 oldu. **ISO 500**'ün özkaynakları 407 milyar liradan 624 milyar liraya yükselerek yüzde 53 artarken, toplam borçlar 881 milyar liradan 1.5 trilyon liraya çıkarak yüzde 71 büyüdü.

Listenin ikinci sırasında
Ford Otomotiv var.

EN BÜYÜK 20 KURULUŞ

2021	2020	Firma	Üretimden satış (Net/TL)
1	1	Tüpraş	136.793.346.358
2	2	Ford Otomotiv	67.305.202.746
3	6	Star Rafineri	55.187.004.901
4	4	Toyota Otomotiv	46.152.742.040
5	10	İsdemir	38.669.497.386
6	5	-	-
7	9	Erdemir	36.787.827.783
8	7	Arçelik	35.788.965.875
9	3	Oyak-Renault	34.413.732.641
10	8	TOFAS	26.566.750.666
11	12	İçdaş Celik	25.762.339.864
12	13	Çolakoğlu Metalurji	25.489.775.154
13	14	Hyundai Assan	21.412.219.022
14	16	Tosçelik	20.571.898.572
15	23	Pekim	19.494.418.509
16	15	Mercedes-Benz Türk	19.153.288.550
17	11	Aselsan	18.136.907.204
18	20	Vestel Beyaz Eşya	17.393.409.438
19	17	BSH Ev Aletleri	15.188.612.034
20	38	Sasa	15.147.767.420

500 devin üretimden satışı % 73 arttı

Erdal Bahçivan

■ **İSTANBUL Sanayi Odası**'nın (İSO) hazırladığı "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2021 Araştırması'nın sonuçları açıklandı. İSO Başkanı **Erdal Bahçivan** tarafından açıklanan araştırmaya göre; en büyük 500 sanayi kuruluşunun üretimden satışları geçen yıl 2020'ye göre

yüzde 73.8 artarak 2.05 trilyon lira oldu. TÜPRAŞ, üretimden satışlarda 136.8 milyar lirayla listede ilk sırayı aldı. İSO 500'ün ihracatı 2021'de yüzde 33.9'luk artışla 85.8 milyar dolara ulaştı. En büyük 500 sanayi şirketinin faaliyet kârı geçen yıl yüzde 139 artarak 342 milyar liraya çıktı.

DÖVİZ-ENFLASYON FIRLADI, İHRACATIN DA DESTEĞİYLE SATIŞLARDA REKOR YÜKSELİŞ YAŞANDI

Türkiye'nin en büyüğü TUPRAŞ

Türkiye'nin en büyük 500 sanayi kuruluşu listesinde TUPRAŞ, zirvedeki yerini 2021'de de korurken, **İSO Başkanı Erdal Bahçıvan**, 500 firmanın üretimden satışlarının yüzde 73,8'lik artışla 2 trilyon lirayı aştığını, bunda ihracattaki güçlü büyüme ile döviz kurları ve enflasyondaki hareketlenmenin etkili olduğunu söyledi.

Önder Çelik İSTANBUL

■ İstanbul Sanayi Odası (İSO), Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'nın 2021 sonuçlarını açıkladı.

Araştırmaya göre, 2021'de üretimden satışlara göre en büyük kuruluş 136 milyar 793 milyon TL'yle TUPRAŞ oldu. İkinci 67 milyar 305 milyon TL ile Ford Otomotiv, üçüncü 55 milyar 187 milyon TL ile Star Rafineri oldu. İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçıvan**, 500 büyük sanayi kuruluşunun üretimden satışlarının yüzde

73,8'lik artışla 2021'de 2 trilyon lirayı geçtiğini ifade ederek "Artışın yüksek olmasında ihracattaki güçlü büyüme ile döviz kurları ve enflasyondaki hareketlenme etkili oldu. İSO 500'ün üretimden satışlarında bundan daha yüksek oranlı artışların son olarak 1992-1997 dönemindeki yüksek enflasyon ortamında gerçekleştiği görüldü. Yıllık artış oranları o yıllarda da yüzde 78 ile yüzde 112 aralığında seyretnmişti. İSO 500'ün ihracatı da yüzde 33,9'luk artışla 85,8 milyar dolara ulaştı. İhracat artışı, Türkiye genelinin 1,1 puan üzerinde gerçekleşti" açıklamasını yaptı. Araştırmaya göre İSO

500'ün 2021'de faaliyet kârı yüzde 139 artarak 342 milyar liraya çıktı. Faiz, amortisman ve vergi öncesi kâr da yüzde 120'ye yakın artışla 405 milyar liraya sıçradı. İSO 500'ün toplam borçları 881 milyar liradan 1,5 trilyon liraya çıkarak yüzde 71 büyürken, kâr eden kuruluş sayısı 405 oldu. Orta-düşük ve orta-yüksek teknolojilerin payı da yüzde 53'lerden yüzde 60'lara yükseldi. AR-GE harcamaları yüzde 44 artışla 9 milyar TL düzeyinde gerçekleşti. İSO 500'ün istihdamı da 2021'de yüzde 5,6 artarak 757 bin 24 kişiye yükseldi. Ödenen maaş ve ücretlerdeki artış ise yüzde 33 oldu.

İLK 10 SANAYİ KURULUŞU

2021	2020	Kuruluş	Üretimden Satışlar (Milyar TL)
1	1	TUPRAŞ	136,7
2	2	Ford	67,3
3	6	Star Rafineri	55,1
4	4	Toyota	46,1
5	10	İskenderun Demir-Çelik	38,6
6	5	Ereğli Demir-Çelik	36,7
7	9	Arçelik	35,7
8	7	Oyak-Renault	34,4
9	3	TOFAŞ	26,5
10	8		

TÜPRAŞ BİR KEZ DAHA EN BÜYÜK

İSTANBUL Sanayi Odasının

hazırladığı "Türkiye'nin
500 Büyük Sanayi Kuru-
luşu 2021 Araştırması"na
göre, Türkiye Petrol
Rafinerileri AŞ (TÜPRAŞ),
üretimden satışlarda 136,8
milyar lirayla en büyük
sanayi kuruluşu olma
unvanını korudu. ➡ Sayfa 7

TÜPRAŞ BİR KEZ DAHA EN BÜYÜK

İstanbul Sanayi Odasının hazırladığı "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2021 Araştırması"na göre, Türkiye Petrol Rafinerileri AŞ (TÜPRAŞ), üretimden satışlarda 136,8 milyar lirayla en büyük sanayi kuruluşu olma unvanını korudu.

İstanbul Sanayi Odası (ISO) ISO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, düzenlediği basın toplantısında, ISO'nun "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının sonuçlarını açıkladı.

Araştırmaya göre, TÜPRAŞ üretimden satışlarda 136,8 milyar lirayla listede ilk sırayı alırken, Ford Otomotiv 67,3 milyar lirayla yine ikinci sırada yer aldı.

Bu yıl üçüncü sırada yer alan **sanayi** kuruluşu değişti. Geçen yıl Oyak-Renault'nun yer aldığı üçüncü basamağa 55,2 milyar liralık üretimden satışla üç sıra birden yükselen "Star Rafineri" yükseldi.

Star Rafineri'yi 46,2 milyar liralık üretimden satışla "Toyota Otomotiv" takip ederken, beşinci basamakta 38,7 milyar lirayla geçen yıl listenin 10. sırasında yer alan "İskenderun Demir ve Çelik" yer aldı.

Altıncı sıradaki şirket isminin açıklanmasını istemeyen, "Ereğli Demir ve Çelik" 36,8 milyar lirayla 7'nci, "Arçelik" 35,8 milyar lirayla 8'inci, Oyak-Renault 34,4 milyar lirayla 9'uncu, Tofaş 26,6 milyar lirayla 10'uncu oldu.

Türkiye'nin 500 büyük **sanayi** kuruluşunun üretimden satışları geçen yıl 2020'ye göre yüzde 73,8 artarak 2,05 trilyon liraya ulaştı. Artışın yüksek olmasında, ihracat-taki güçlü büyüme ile döviz kurları ve enflasyondaki hareketlenme etkili oldu. 2021 tüketici enflasyonundan arındırıldığında üretimden satışların reel olarak önceki yıla göre yüzde 27,1 ile oldukça yüksek bir artış sergilediği görüldü.

ISO 500'ün ihracatı 2021'de yüzde 33,9'luk artışla 85,8 milyar dolara ulaştı. Söz konusu şirketler, Türkiye ihracatının yüzde 38,1'ini, **sanayi** ihracatının ise yüzde 39,4'ünü gerçekleştirdi.

FAALİYET KARINDA YÜZDE 139'LUK ARTIŞ

En büyük 500 **sanayi** şirketinin faaliyet kan geçen yıl yüzde 139 artarak 342 milyar liraya, faiz, amortisman ve vergi öncesi kan yüzde 120'ye yakın yükselişle 405 milyar liraya, FAVÖK karlılığı 3,6 puan artışla yüzde 17,5'e çıktı. Vergi öncesi kar ve zarar toplamı ise yüzde 137 artarak 219 milyar liraya yükseldi. Bu gelişme, satış karlılığı 2,5 puan artışla yüzde 9,5'e taşıdı.

Geçen yıl öz kaynaklar 624 milyar liraya yükselerek yüzde 53 artarken, toplam borçlar yüzde 71 yükselişle 1,5 trilyon liraya çıktı.

405 ŞİRKET KAR ETTİ

Türkiye'nin en büyük 500 **sanayi** kuruluşu içerisinde 2021'de 405 şirket kar etti. Faiz, amortisman ve vergi öncesi kar elde eden firma sayısı ise 489 oldu.

Geçen yıl yaratılan katma değer içerisinde en yüksek payı yüzde 33,3 ile düşük teknoloji yoğunluğu **sanayiler** almaya devam ederken, bu rakamın son 3 yılda yüzde 40'larda düşmesi olumlu bir gelişme olarak öne çıktı. Orta-düşük ve orta-yüksek teknolojilerin payı yüzde 60'lara yükseldi.

Yüksek teknoloji yoğunluğu **sanayilerin** payı ise yüzde 6,4'ten yüzde 6,1'e geriledi. Bu veri, **sanayinin** yüksek teknolojiye geçiş ihtiyacının sürdürüldüğünü gösterdi.

İSTİHDAM VE MAAŞLAR ARTTI, YABANCI KURULUŞ SAYISI AZALDI

ISO 500'ün üzerindeki devreden KDV yükü yüzde 91 artışla 24 milyar liraya yaklaştı.

En büyük 500'ün istihdamı 2021'de yüzde 5,6 artarak 757 bin 24 kişiye yükseldi. Ödenen maaş ve ücretlerdeki artış ise yüzde 33 civarında gerçekleşti. Bu şirketler içerisindeki yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısı 1 adet azalarak 109'a indi.

EN YÜKSEK ŞİRKET SAYISI İSTANBUL'DAN

Geçen yıla ilişkin araştırmada **sanayinin** Anadolu lehine geliştiği görüldü. 500 büyük şirket arasında başı 158 firma ile **İstanbul Sanayi Odası** çekerken, **ISO**'yu, 41 kuruluşla Kocaeli **Sanayi Odası** ve 40 şirketle **Ege Bölgesi Sanayi Odası** izledi.

Ankara Sanayi Odası ve Gaziantep **Sanayi Odası**'ndan 33'er kuruluş listeye girerken, Kayseri **Sanayi Odası**'ndan 18, Bursa Ticaret ve **Sanayi Odası**'ndan 16 şirket araştırmada kendine yer buldu.

Üretimden satışlara göre en yüksek paya sahip olan sektör yüzde 26,4 ile "ana metaller ve makine imalatı **sanayi**" olurken, ikinci sırada yüzde 19,9 ile "kimyasal ürünler, plastik ve kauçuk ürünleri", üçüncü sırada da yüzde 15,4 ile "kara, deniz taşıtları ve yan **sanayi**" yer aldı.

HEM KARLILIK HEM DE FİNANSMAN GİDERLERİ ARTTI

İstanbul Sanayi Odası (ISO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, faaliyet kan yüzde 139 artarak 342 milyar liraya çıkan **ISO 500**'ün üretim faaliyeti dışı gelirlerdeki artışın karlılığa pozitif katkı yaptığını söyledi.

Bahçivan, "**ISO 500**'ün diğer faaliyetlerden oluşan gelir ve karları 579 milyar lira iken, gider ve zararları 482 milyar lira olarak gerçekleşti. Bu iki rakam arasındaki fark alın-duğunda, **ISO 500**'ün 97 milyar liralık üretim faaliyeti dışı net gelir elde ettiği görülüyor." ifadelerini kullandı.

"**ISO 500**'ün finansman giderleri Türk lirasındaki değer kaybı, enflasyondaki artış ve faiz oranlarındaki yükselişin etkisiyle yüzde 135 artarak 89 milyar liradan 209 milyar liraya yükseldi." diyen Bahçivan, faaliyet karındaki artışın yüzde 139 ile daha yüksek gerçekleştiğini, finansman giderlerinin faaliyet karına oranının hafif düşüşe rağmen yüzde 60'ın üzerinde kaldığını anlattı.

"ÖZKAYNAKLAR TOPLAM KAYNAKLAR İÇERİSİNDEKİ EN DÜŞÜK PAYI ALDI"

Bahçivan, en büyük 500 şirketin dönen varlıklarının yüzde 74 artışıyla 1,4 trilyon liraya, duran varlıkların yüzde 51 yükselişle 706 milyar liraya yükseldiğini söyledi.

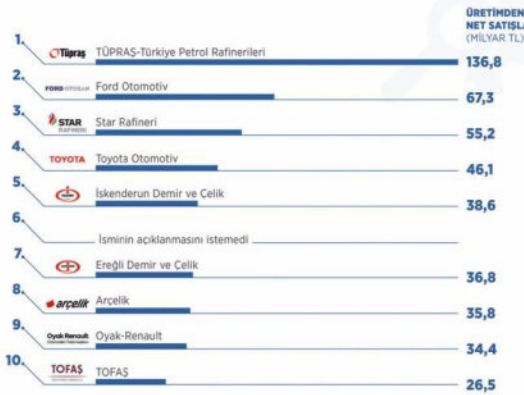
Geçen yıl özkaynakların 624 milyar liraya, toplam borçların ise 1,5 trilyon liraya çıktığını dile getiren Bahçivan, sözlerini şöyle sürdürdü:

"**Sanayinin** borç özkaynak ilişkisini ortaya koyan bu tablo, son yıllarda kaynak yapısının özkaynaklar aleyhine bozul-

Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşları

ISO'nun Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2021 Araştırması'na göre, TÜPRAŞ, üretimden satışlarda 136,8 milyar lirayla en büyük sanayi kuruluşu oldu

ve sürdürülebilir üretimi esas alıyor. Yeni üretim çağına çevik, yaygın ağa sahip, bilgiyi kullanabilen, farklı küresel piyasalara çalışan şirketler damga vuracak.

Bugün olduğu gibi gelecekte de ülkeler katma değerli istihdam yaratmak ve küresel çaptaki üretim ve inovasyon ekosistemlerine liderlik edebilmek için yarışmaya devam edecek. Bu dönemin en büyük dönüştürücü gücü hiç kuşkusuz teknoloji. Daha birkaç yıl önce hayal bile edemeyeceğimiz teknolojik gelişmelere tanık oluyoruz."

Bahçivan, dünya boylesine değişirken Türkiye'nin de yeni nesil **sanayi** anlayışını benimsemesi ve bu doğrultuda bir dönüşüme kendini hazırlaması gerektiğini söyledi.

"YETENEKLERİNİ VE VERİMLİLİĞİNİ ÖNE ÇIKARILDIĞI ÜRETİM MODELİNE GEÇMELİYİZ"

Erdal Bahçivan, küresel değişim çirçirindeki bu yeniden yapılanmanın gerisinde kalmak istemiyorlarsa değişimi iyi anlamaları ve hızlı aksiyon almaları gerektiğini belirterek, "Bu bağlamda çevreye duyarlı, sürdürülebilir, teknolojik odaklı, yeteneklerin ve verimliliğin öne çıkarıldığı bir üretim modeline geçmemiz gerekiyor." diye konuştu.

Dengeli, sürdürülebilir, kaliteli ve kapsayıcı büyüme hedefinin, kişi başına gelir artması kadar Türkiye'nin orta gelir tuzağından kurtulması için de elzem olduğunu vurgulayan Bahçivan, **ISO** olarak, **sanayinin** bu dönüşümü doğru ve verimli şekilde yapabilmesinin rehberi olmayı amaçladıklarını söyledi. Bahçivan, küresel düzeyde rekabet gücünü artırmış bir Türkiye için ellerini taşın altına koyduklarını kaydederek, bu anlayış doğrultusunda yaptıkları çalışmalarından bahsetti.

Erdal Bahçivan, "**ISO 500**'ün 2021 performansı, sorunlara ve yaşanan krizlere rağmen güçlü bir üretim yapımız ve üretmek arzusuna sahip **sanayicilerimiz** olduğumun en somut göstergesi olarak da görülmelidir. Dünyada eşine tarihte az rastlanan, ekonomiye insanları içine kapatan, üretimin ve tüketimin adeta bir bıçak gibi kesildiği pandemi kaynaklı krizden ardından **sanayinin** ortaya koyduğu bu performans her türlü takdire şayandır." ifadelerini kullandı.

duğunu gösteriyor. 2015'te ilk kez yüzde 60'ların üzerine çıkan borçların payı, 2019 ve 2020'de yüzde 68,4'e kadar yükselmişti. 2021'de ise toplam borçların payı 2,3 puan daha artarak ilk kez yüzde 70 sınırını aştı ve böylece özkaynakların payı yüzde 29,3'e geriledi. Böylece toplam kaynaklar içerisinde borçlar şimdiye kadarki en yüksek, özkaynaklar ise en düşük payı aldı."

Bahçivan, borçların alt kalemleri incelendiğinde, mali borçların yüzde 59 artışla 796 milyar liraya, diğer borçların da yüzde 86,5 yükselişle 711 milyar liraya ulaştığını, mali borçların toplam borçlar içindeki payının yüzde 57'den yüzde 53'e indiğini, diğer borçların payının ise yüzde 47'ye yükseldiğini söyledi.

Erdal Bahçivan, kısa vadeli mali borçların toplam içindeki payının yüzde 42,8 seviyesinde gerçekleştiğini bildirdi.

"AR-GE HARCAMASI YÜZDE 44 ARTTI"

Erdal Bahçivan, **ISO 500** üzerinde 24 milyar liraya ulaşan devreden KDV yüküne ilişkin, "Biz bu döngüyü, sık sık vurguladığımız gibi **sanayi** kuruluşlarımızın, giderek artan yatırım ve işletme sermayesi ihtiyacına karşın, devlete sıfır faiz ve sonsuz vade ile borç vermesi olarak tanımlıyoruz. Ne yazık ki bu döngü 2021'de de azalmak yerine artarak

devam etmiş." değerlendirmesinde bulundu.

ISO 500'de AR-GE harcaması yapan kuruluş sayısının 271'den 265'e gerilediğini ifade eden Bahçivan, AR-GE harcamalarının yüzde 44 artışla yaklaşık 9 milyar TL düzeyinde gerçekleştiğini bildirdi.

Söz konusu şirketler arasında 65'inin hal-ka açık olduğunu aktaran Bahçivan, Türkiye genelinde son dönemde artan halka arzların listeye yansımadağını anlattı.

Bahçivan, "(Halka açıklık) **ISO 500** kuruluşlarının henüz çok azı bu yöntemi kullanıyor. 2021'de bu sayının 65 olduğunu gösteriyor. 2021'de halka açılmalarında yaşanan önemli artışa rağmen bunun **ISO 500**'e yansımaları dikkat çekici" değerlendirmesini yaptı.

"TÜRKİYE YENİ NESİL SANAYİ ANLAYIŞINI BENİMSEMELİ"

ISO Yönetim Kurulu Başkanı Bahçivan, **ISO 500** araştırmasının; nitelikli ve sürdürülebilir bir **sanayi** üretiminin ne kadar önemli olduğu gerçeğini bir kez daha ortaya koyduğunu vurguladı.

Artık tüm dünyada 21. yüzyıla özgü yeni bir üretim ekonomisinin önem kazandığını dile getiren Bahçivan, şu açıklamalarda bulundu: "Yeni üretim anlayış yüksek katma değerli, ileri teknolojiye dayalı, verimli, çevreye duyarlı, dışa bağımlılığı azaltan, güvenli

Sanayici pandemide kazanmasını bildi

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu
Araştırması sonuçlarına göre, pandemi yılı olan 2021'de firmaların üretimden satışları yüzde 73,8'lik artışla 2 trilyon lirayı geçti. Geçen yıl 500 büyük kuruluşun faaliyet kârı da yüzde 139 yükselişle 342 milyar liraya çıktı. Bu kuruluşların gerçekleştirdiği ihracat da yüzde 33,9'luk artışla 85,8 milyar dolara ulaştı.

EKONOMİ SERVİSİ - İSTANBUL

İstanbul Sanayi Odası (İSO), sanayi sektörünün devler liginin belirleyen ve 1968 yılından bu yana aralıksız yapılan "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırması'nın 2021 yılı sonuçlarını açıkladı. Buna göre pandemi yılı olan 2021'de 500 sanayi kuruluşunun üretimden satışları yüzde 73,8 artışla 1,2 trilyon liradan 2 trilyon liranın üzerine çıktı. Artışın yüksek olmasında ihracattaki güçlü büyüme ile döviz kurları ve enflasyondaki hareketlenme etkili oldu.

İHRACAT REKORA KOSTU

İSO 500'ün ihracatı da yüzde 33,9'luk artışla 85,8 milyar dolara ulaştı. İSO 500'ün ihracatı, Türkiye genelinin 1,1 puan üzerinde gerçekleşti. Böylece hem Türkiye hem de İSO 500 ihracatı tarihsel rekor kırdı. Araştırmaya göre İSO 500'ün 2021'de faaliyet kârı yüzde 139 oranında artarak 143 milyar liradan 342 milyar liraya çıktı. Böylece faaliyet kârlılığı 4 puan artışla yüzde 14,8'e yükseldi. Benzer şekilde faiz, amortisman ve vergi öncesi kâr da yüzde 120'ye yakın bir artışla 185 milyar liradan 405 milyar liraya sıçradı. Bunun sonucunda FAVÖK kârlılığı 3,6 puan artışla yüzde 17,5'e çıktı. Vergi öncesi kâr ve zarar toplamı ise yüzde 137 artarak 92,5 milyar liradan 219 milyar liraya yükseldi. Bu gelişme satış kârlılığını 2,5 puan artışla yüzde 9,5'e taşıdı.

İSTİHDAM YÜZDE 5,6 ARTTI

İSO 500'de AR-GE harcaması yapan kuruluş sayısı 2021'de 265 olurken, AR-GE harcamaları anket verileri ile yaklaşık 9 milyar TL düzeyinde gerçekleşti. Bu

Albayrak Şirketler Grubu bünyesinde bulunan ve dizel motor ile traktör üretimi gerçekleştiren Tümosan Motor ve Traktör Sanayi, Türkiye'nin en büyük 500 sanayi kuruluşu listesinde yer aldı. Listede 493'üncü sırada bulunan Tümosan'ın 2021 yılında üretimden satışları 992 milyon 253 bin 801 lira olarak gerçekleşti. Bu dönemde aktif toplamı 1 milyar 212 milyon 973 bin 211 liraya, özkaynakları ise 349 milyon 2394 bin 406 liraya çıkan Tümosan'ın net kârı ise 111 milyon 555 bin 727 lira oldu. Şirketin net kârlılığa 500 sanayi kuruluşu arasında 297'nci sırada yer alması dikkat çekti. Geçen yıl 3 milyon 147 bin dolarlık ihracat gerçekleştiren şirkette 415 kişi çalışıyor.

durum 2020'ye göre yaklaşık yüzde 44'lük artışa işaret etti. İSO 500'ün istihdamı da 2021 yılında yüzde 5,6 artarak 757 bin 24 kişiye yükseldi. Aynı yılda ödenen maaş ve ücretler ise yüzde 33,4 artarak yüzde 73,4 milyar liradan 104,4 milyar liraya çıktı. Yine İSO 500 içinde yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısı 1 adet daha azalarak 109'a indi.

2,1 TRİLYONLUK AKTİF

İSO 500'ün ana bilanço göstergesine göre, 2021 yılında İSO 500'ün aktif toplamı yüzde 65,4 artarak 1,3 trilyon liradan 2,1 trilyon liraya yükseldi. Aktifler içerisinde ana kalemlerde dönen varlıklar yüzde 74 artışla 821 milyar liradan 1,4 trilyon liraya ulaşırken, duran varlıklar yüzde 51 artışla 467 milyar liradan 706 milyar liraya yükseldi. Özkaynaklar 407 milyar liradan 624 milyar liraya yükselerek yüzde 53 artarken, toplam borçlar 881 milyar liradan 1,5 trilyon liraya çıkarak yüzde 71 büyüdü.

Yeteneğin öne çıktığı üretime geçmeliyiz

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan, tüm dünyada 21. yüzyıla özgü yeni bir üretim ekonomisinin önem kazandığını dile getirdi. Bahçivan, "Yeni üretim çağına çevik, yaygın ağı sahip, bilgiyi kullanabilen, farklı küresel piyasalara çalışan

şirketler damga vuracak" dedi. Bahçivan, dünya böylesine değişirken Türkiye'nin de yeni nesil sanayi anlayışını benimsemesi ve bu doğrultuda bir dönüşüme kendini hazırlaması gerektiğini söyledi. Bahçivan, küresel değer zincirindeki bu yeniden

yapılanmanın gerisinde kalmak istemiyorlarsa değişimi iyi anlamaları ve hızlı aksiyon almaları gerektiğini belirterek, "Bu bağlamda çevreye duyarlı, sürdürülebilir, teknoloji odaklı, yeteneklerin ve verimliliğin öne çıktığı bir üretim modeline geçmemiz gerekiyor" dedi.

2021 RAKAMLARIYLA EN BÜYÜK 20 ŞİRKET

ŞİRKET	ÜRETİMDEN SATIŞLAR (MİLYON TL)
1-TUPRAS	136.793
2-Ford Otomotiv	67.305
3-Star Rafineri	55.187
4-Toyota Otomotiv	46.152
5-İSDEMİR	38.669
6-*	-
7-Ereğli Demir ve Çelik	36.787
8-Arcelik	35.789
9-Oyak-Renault	34.413
10-TOFAŞ	26.566
11-İçdaş Çelik	25.762
12-Colaköğlü Metalurji	25.489
13-Hyundai Assan	21.412
14-Toscelik Profil	20.572
15-PETKİM	19.494
16-Mercedes-Benz Türk	19.153
17-Aselsan Elektronik	18.137
18-Vestel Beyaz Eşya	17.393
19-BSH Ev Aletleri	15.188
20-Sasa Polyester	15.147

(*) İsmi açıklanmasını istemiyor.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VURGUSU

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, en büyük 500 şirket listesinin nitelikli ve sürdürülebilir bir **sanayi** üretiminin ne kadar önemli olduğu gerçeğini bir kez daha ortaya koyduğunu vurguladı. Artık tüm dünyada 21'inci yüzyıla özgü yeni bir üretim ekonomisinin önem kazandığını dile getiren Bahçivan, şu açıklamalarla bulundu:

DÖNÜŞTÜRÜCÜ GÜÇ

“Yeni üretim anlayışı yüksek katma değerli, ileri teknolojiye dayalı, verimli, çevreye duyarlı, dışa bağımlılığı azaltan, güvenli ve sürdürülebilir imalatı esas alıyor. Yeni üretim çağına çevik ve yaygın ağı sahip olan, bilgiyi kullanan, küresel piyasalara çalışan şirketler damga vuracak. Bugün olduğu gibi gelecekte de ülkeler katma değerli istihdam oluşturmak ve küresel çaptaki üretim ve inovasyon ekosistemlerine liderlik edebilmek için yarışmaya devam edecek. Bu dönemin en büyük dönüştürücü gücü hiç kuşkusuz teknoloji. Daha birkaç yıl önce hayal bi-

le edemeyeceğimiz teknolojik gelişmelere tanık oluyoruz.” Bahçivan, gelinen aşamada Türkiye'nin yeni nesil **sanayi** anlayışını benimsemesi gerektiğini söyledi. Bahçivan, verimliliğin ön planda yer aldığı bir üretim modeline geçilmesi gerektiğinin altını çizdi. Bahçivan, kaliteli ve kapsayıcı büyüme hedefinin Türkiye'nin orta gelir tuzağından kurtulması için de elzem olduğunu da dile getirdi. **İSO** olarak, **sanayinin** bu dönüşümü doğru ve verimli şekilde yapabilmesinin rehberi olmayı amaçladıklarını kaydetti.

PERFORMANSIMIZ TAKDİRE ŞAYAN

Bahçivan, “500 dev şirketin 2021 performansı, sorunlara ve yaşanan krizlere rağmen güçlü bir üretim yapımız olduğunun en somut göstergesidir. Ekonominin kapandığı, üretimin ve tüketimin adeta bir bıçak gibi kesildiği pandemi kaynaklı krizin ardından **sanayimizin** ortaya koyduğu bu performans her türlü takdire şayandır” ifadelerini kullandı.

En büyük 500'ün üretimden satışları yüzde 73.8 arttı

İstanbul Sanayi Odası (İSO), en büyük 500 şirketi sıraladı. Sıralamada üretim ve ihracat atılımı yapan şirketler öne çıktı. Bu şirketlerden Star Rafineri 55.2 milyar lira üretimden satışla üçüncü basamakta yer aldı. Onu 46.2 milyar lirayla Toyota Otomotiv, 38.7 milyar lirayla İskenderun Demir ve Çelik takip etti.

OYAK-RENAULT FAKTÖRÜ

Ereğli Demir ve Çelik 36.8 milyar lirayla 7'nci, Oyak-Renault 34.4 milyar lirayla 9'uncu oldu. Türkiye'nin 500 büyük şirketinin üretimden satışları 2021'de 2020'ye göre yüzde 73.8 artarak 2.05 trilyon liraya vardı. Bu artışta ihracatta kaydedilen güçlü büyüme de

Türkiye'nin ilk 500 şirketinin üretimden satışları 2021'de yüzde 73.8 artarak 2.05 trilyon liraya yükseldi.

rol oynadı. En büyük 500'ün ihracatı yüzde 33.9 artarak 85.8 milyar dolar, istihdamı da yüzde 5.6 artarak 757 bin 24 oldu.

İSO BAŞI ÇEKTİ

Sanayi Anadolu lehine ilerledi. Odalar ele alındığında 500 büyük şirkette başı 158 firmayla İSO'nun çektiği görüldü. İSO'nun ardından 41'le Kocaeli Sanayi Odası ve 40'la Ege Bölgesi Sanayi Odası geldi.

Ankara Sanayi Odası (ASO) ve Gaziantep Sanayi Odası'ndan (GSO) 33'er firma listeye girdi. Kayseri Sanayi Odası'ndan (KAYSO) 18, Bursa Ticaret ve Sanayi Odası'ndan (BTSO) 16 şirket sıralamada kendine yer buldu.

ASELSAN son 20 yılda 17 kat büyüdü

- Temeli 1975'te merhum Necmettin Erbakan tarafından atılan ancak sonraki iktidarlar döneminde yüzüne dahi bakılmayan Aselsan AK Parti iktidarı döneminde dev bir şirkete dönüştü. 2002 yılında üretimden satışı 255 milyon TL olan Aselsan, 2021 yılında 18.1 milyar TL'lik satış gerçekleştiren, '500 Büyük Sanayi Kuruluşu' listesinde 17'nci sıraya yerleşti. Listenin zirvesinde ise, geçen yıl satışlardan 136,8 milyar lira gelir elde eden TÜPRAŞ yer aldı. • 3'TE

Erbakan'ın emaneti, Erdoğan'ın gayreti

71 kat büyüyen ASELSAN'dan 18 milyarlık satış

ASELSAN, AK Parti iktidarının ağır sanayiye verdiği değerle dev bir kuruluşa dönüştü. Kuruluş, 2002 yılında 255 milyon TL olan üretimden satışını 2021 yılında 18.1 milyar TL'ye taşıdı.

FARUK ARSLAN / İSTANBUL

Necmettin Erbakan Hoca'nın temelini attığı Askeri Elektronik Sanayi AŞ (ASELSAN), Türkiye'nin en büyük şirketleri arasındaki payını her geçen yıl artırıyor.

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin haberleşme ihtiyacının karşılanması amacıyla 14 Kasım 1975 yılında kurulan şirket, Kıbrıs Harekati dolayısıyla Haçlı Batı ülkelerinin Türkiye'ye ambargo uygulamalarının ardından faaliyete geçirilmişti. ASELSAN, Erbakan Hoca'nın talebesi Recep Tayyip Erdoğan başkanlığındaki AK Parti iktidarının ağır sanayiye verdiği değerle dev bir kurum haline geldi.

NEREDEN NEREYE

ASELSAN, 2002 yılında 255 milyon TL olan üretimden satışını 2021 yılında 18.1 milyar TL'ye yükseltti. Şirket, AK Parti iktida-

rı öncesine göre üretimden satışını 71 kat artırdı. İstanbul Sanayi Odası (İSO) 500 Büyük Sanayi Kuruluşu listesinde 17'inci sırada yer alan ASELSAN, 19 milyar TL'lik satışla 18. basamakta bulunan Mercedes Benz Türk AŞ firmasını da yakaladı. Şirketin 2002-2021 yıllarında gerçekleştirdiği satışlardan elde ettiği toplam gelir 74 milyar 249 milyon 344 bin TL olarak kayıtlara geçti.

KARTEL PAÇAVRASININ BİLE GERİSİNDEYDİ

Aynı ASELSAN, AK Parti iktidarından önce 2000 yılında Aydın Doğan'ın kartel gazetesini Hürriyet gazetesinin bile gerisindeydi. 28 Şubat sürecinde İSO 500 listesinde 29'uncu olan Hürriyet'in üretimden satış kazancı 169.6 milyon TL iken, 44'üncü sıradaki ASELSAN'ın satış geliri sadece 138 milyon TL idi.

ISO 500'deki şirketlerin dönem kârı yüzde 137.2 arttı. Borçluluk oranı ise tarihi rekorla yüzde 70'e çıktı

Sanayinin kârı ve borcu patladı

Türkiye'nin en büyük 500 **sanayi** kuruluşu bir yandan kâr, bir yandan borçlanma rekoru kırdı. Dönem kârı 2021'de yüzde 137.2 artarak 219.4 milyar TL'ye yükselirken borçları ise aynı dönemde yüzde 71 artarak 1.5 trilyon TL oldu.

İstanbul Sanayi Odası (İSO), bu yıl 70'incisini hazırladığı "Türkiye'nin 500 Büyük **Sanayi** Kuruluşu 2021" raporunu yayımladı. Rapora göre listede yer alan 500 kuruluşun (**ISO 500**) toplam üretimden satışları 2021'de bir önceki yıla göre yüzde 73 artarak 2 trilyon 28 milyar lira ulaştı. Bu kuruluşların dönem kârı yüzde 137.2 artışla 219 milyar 446 lira olurken faaliyet kârı yüzde 139.4 artışla 341 milyar 933 milyon lira oldu. Faaliyet kârındaki bu artışta TL'deki değer kaybı, enflasyondaki ve faiz oranlarındaki yükselişin etkili olduğunu söyleyen **İSO Başkanı Erdal Bahçivan**, "Ciddi bir finansman maliyetimiz var, kârın yüzde 61'i finansman giderine gidiyor" dedi.

Sürdürülebilirlik korkusu

ISO 500'deki şirketlerin toplam kaynakları içindeki borçların payı, tüm zamanların rekorunu kırarak yüzde 70 sınırını aştı. Son 10 yıldır artan borçlanmayı değerlendiren Bahçivan, "Sanayicinin kaynak yapısı

bozuldu. Ayrıca borçların içerisinde de mali borçların payı azalırken diğer borçların payı arttı. Yani **sanayi** artan işletme sermayesi ihtiyacının karşılanmasında ticari borçları daha fazla kullandı" dedi. Ticari borçlanma artınca kârların tekrar yatırıma dönmemesinin zorlaştığını söyleyen Bahçivan, "kârlılığın sürdürülebilir olup olmadığının, bu kârların mevcut borçlarla birlikte tekrar yatırıma dönüp dönmeyeceğini 2022 raporunda hep birlikte göreceğiz" diye konuştu.

Yabancı yatırımcı eriyor

ISO 500 raporunda dikkat çeken bir diğer ayrıntı ise yabancı yatırımlı kuruluş sayısındaki düşüş oldu. 2009 yılında bu kuruluşların sayısı 153 iken 2021'de 109'a geriledi. **Sanayinin** gelişimi için kalıcı ve kaliteli yabancı yatırımcının önemini vurgulayan Bahçivan, Türkiye'nin dünyaya uzak finansman maliyetleri sebebiyle yabancı yatırımcı çekemediğini söyledi. Bahçivan, "Bu durum arzu edilen **sanayi** büyümesini ve **sanayi** yatırımlarını uzaklaştırıyor. Bizim yeni ve farklı yatırımlara ihtiyacımız var. Kaliteli ve kalıcı yabancı sermayeyi Türkiye'ye çekmemiz lazım. Bunun için de Türkiye'nin finansman maliyeti noktasında kaliteli bir çizgi çizmesi gerekiyor" dedi.

SANAYİDE LİDER DEĞİŞMEDİ

Türkiye'nin en büyük **sanayi** şirketleri sıralamasında ilk 10'daki şirketlerin sıralamaları değişse de isimleri değişmedi. İlk ikide ise sıralama da değişmedi. Lider TÜPRAS'ı yine Ford izledi.

Şirket adı	Üretimden satış (Milyon TL)	Şirket adı	Üretimden satış (Milyon TL)
TÜPRAS-Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.	136.793	İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım Sanayi A.Ş.	25.762
Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	67.305	Çolakoglu Metalurji A.Ş.	25.489
Star Rafineri A.Ş.	55.187	Hyundai Assan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	21.412
Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş.	46.152	Tosçelik Profil ve Sac Endüstrisi A.Ş.	20.571
İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	38.669	PETKİM Petrokimya Holding A.Ş.	19.494
-	-	Mercedes-Benz Türk A.Ş.	19.153
Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.	36.787	Aselsan Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	18.136
Arçelik A.Ş.	35.788	Vestel Beyaz Eşya San. ve Tic. A.Ş.	17.393
Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları A.Ş.	34.413	BSH Ev Aletleri San. ve Tic. A.Ş.	15.188
TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	26.566	Sasa Polyester Sanayi A.Ş.	15.147

(-İsmi açıklanmasını istemiyor)

Devreden KDV sorunu

ISO 500'ün devreden KDV tutarını yüzde 91 artarak 23 milyar 624 milyon liraya gelirken Bahçivan, "Devreden KDV sorunu yıllardır var ancak bu yıl çok daha belirgin hale geldi. **Sanayicinin** giderek artan yatırım ve işletme sermayesi ihtiyacı varken devlete sıfır faiz ve sonsuz vade ile borç veriyoruz" dedi.

Ücretin payı yüzde 33

Üretimden satışların artmasındaki en büyük etkinin ihracattaki artış olduğunu söyleyen Bahçivan, 2021'de **ISO 500'ün** ihracatının yüzde 33.9 artışla 58.8 milyar dolar olduğunu belirtti. Bunun yanı sıra kâr eden kuruluş sayısı 423'ten 405'e düştü. Çalışan sayısı da yüzde 5.6 artışla 757 bin 24 kişi oldu. Aynı yılda ödenen maaş ve ücretlerdeki artış ise yüzde 33 oldu.

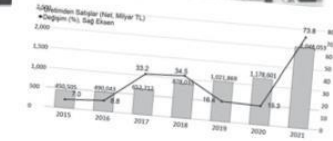

Sanayicinin kârı yüzde 139 arttı

EKONOMİ SERVİSİ

İSTANBUL Sanayi Odası'nın (ISO) "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasını açıkladı. 2021 yılında üretimden satışlara göre en büyük sanayi kuruluşu TUPRAŞ (Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.) oldu. ISO 500'ün 2021'de faaliyet kârı yüzde 139 oranında artarak 342 milyar liraya çıktı. Böylece faaliyet karlılığı 4 puan artışla yüzde 14,8'e yükseldi. Benzer şekilde faiz, amortisman ve vergi öncesi kâr da yüzde 120'ye yakın bir artışla 185 milyar liradan 405 milyar liraya sıçradı. Vergi öncesi kâr ve zarar toplamı ise yüzde 137 artarak 92,5 milyar liradan 219 milyar li-

raya yükseldi. Bu gelişme satış karlılığını 2,5 puan artışla yüzde 9,5'e taşıdı. Finansman giderleri de Türk lirasındaki değer kaybı, enflasyondaki artış ve faiz oranlarındaki yükselişin etkisiyle yüzde 135 oranında artarak 209 milyar liraya yükseldi. Böylece finansman giderlerinin faaliyet kârına oranı hafif düşüşe rağmen son yıllarda olduğu gibi yüzde 60'ın üzerinde kaldı. Özkaynaklar yüzde 53 artarak 624 milyar liraya yükselirken, toplam borçlar yüzde 71 bü-

yüdü ve 1,5 trilyon liraya çıktı.

ÜÇ ETKEN İLE YÜKSELDİ

Araştırmaya yönelik düzenlenen toplantıya ISO Başkanı Erdal Bahçivan, ISO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcıları İrfan Özhamaratlı ve Sadık Ayhan Sarunan katıldı. Bahçivan, ISO 500'ün ihracat gelirlerinden de görüleceği üzere büyümenin özellikle dış talepteki artışıyla kaynaklandığına dikkat çekti. Araştırma sonuçlarına göre, Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşunun üretimden satışları 2020'deki 1,2 trilyon lira olan seviyesinden, yüzde 73,8'lik artışla 2021 yılında 2 trilyon lirayı geçti. Artışın yüksek olmasında ihracattaki güçlü büyüme ile dö-

2020 Sıra No	2021 Sıra No	Kuruluş	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
1	1	Tupras	136.793.346.358
2	2	Ford Otomotiv	67.305.202.746
3	3	Star Rafineri	55.187.004.901
4	4	Toyota Otomotiv	46.152.742.040
5	5	İskenderun Demir ve Çelik	38.669.497.386
6	6	...	36.787.827.783
7	7	Ereğli Demir ve Çelik	35.788.965.875
8	8	Arçelik	34.413.732.641
9	9	Oyak-Renault	26.566.750.696
10	10	Tofaş	...

Listede ismi gizlenen 6. şirket geçen yıllarda da yaptığımız araştırmalara göre İstanbul Altın Rafinerisi.

viz kurları ve enflasyondaki hareketlenme etkili oldu. Geçmiş dönemlerle kıyaslandığında, ISO 500'ün üretimden satışlarında bundan daha yüksek oranlı artışların son olarak 1992-1997 dönemindeki yüksek enflasyon ortamında gerçekleştiği görüldü. Söz konusu dönemde ISO 500'ün üretimden satışlarının yıllık artış oranları o yıllarda da yüzde 78 ile yüzde 112 aralığında seyretmişti. ISO 500'ün ihracatı da yüzde 33,9'luk artışla 85,8 milyar dolara ulaştı. ISO 500'ün ihracat artışı, Türkiye genelinin 1,1 puan üzerinde gerçekleşti.

KDV YÜKÜ YÜZDE 91 ARTTI

ISO 500'ün üzerindeki devreden KDV yükü yüzde 91 gibi büyük bir artışla 24 milyar liraya yaklaştı. ISO 500'de AR-GE harcaması yapan kuruluş sayısı 2021'de 265 olurken, AR-GE harcamaları anket verileri ile yaklaşık 9 milyar TL düzeyinde gerçekleşti. Bu durum 2020'ye göre yaklaşık yüzde 44'lük artışa işaret etti. ISO 500'ün istihdamı da 2021 yılında yüzde 5,6 artarak 757 bin 24 kişiye yükseldi. Aynı yılda ödenen maaş ve ücretlerdeki artış ise yüzde 33 oldu.

4TE

Büyüyerek
küçülüyoruz!

MURAT ÇABAS

Murat ÇABAS

Büyüyerek küçülüyoruz!

PERSPEKTİF

editor@yenimesaj.com.tr

AKP'li Türkiye ilginçlikler ülkesi...

Büyüme rakamları açıklanıyor ama gerçekte küçülüyor.

Hükümet "ihracat odaklı" ekonomi uyguluyor ama dış ticaret açığında ve cari açıda rekorlar kırılıyor.

ISO 500'ün borç ve kâr rakamları paylaşılıyor, kârda rekor kırılmış ama borçlarda da rekor kırılmış.

Maliye Bakanı Nebati, "Ülkemizde enflasyonla mücadele bizim önceliğimizdir. Fiyat istikrarına büyük önem veriyor ve enflasyonla mücadeleye yönelik canla başla çalışıyoruz" diyor ama resmi enflasyon üç haneye doğru koşuyor.

İstihdam oranı düşüyor, ortalıkta dolaşan işsiz sayısı artıyor ama işsizlik oranı düşüyor.

Hükümet yetkilileri, çiftçiye verilen desteklerden, tarım yatırımlarından bahsediyor ama çiftçi traktörünü çalıştıracak mazot alamıyor, tarlasına koyacak gübre alamıyor, sulamak için para bulamıyor.

Daha birçok gariplik ülkemizde yaşanıyor.

Önce büyüme rakamlarından başlayalım.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) verilerine göre, Türkiye ekonomisi 2022 yılının ilk çeyreğinde (Ocak-Mart) yüzde 7.3 oranında büyüdü!

TÜİK'e göre, gayri safi yurt içi hasıla (GSYH) yılın ilk 3 ayında 8.3 trilyon liraya yükseldi. 2021 yılının aynı döneminde GSYH 7.2 trilyon lira idi.

TL olarak değil de dolar bazında baktığınızda GSYH, 802.7 milyar dolardan 793.8 milyar dolara geriledi. Gördüğünüz gibi dolar bazında Türkiye ekonomisinin büyümediği, gerçekte küçüldüğü görülüyor.

Yalnız, sadece dolara göre bakıldığında net sonuç tam olarak gözüküyor.

TÜİK'in açıkladığı en son enflasyon rakamı yüzde 70 idi. Fiyatların genel olarak yüzde 70 oranında arttığı bir ekonomide yüzde 7.3 büyüme gerçekte yüzde 62.7 oranında bir küçülme demektir.

Üretim arttığı için değil, fiyatlar arttığı için bir büyüme gözüküyor. Fiyatlar sabit tutulsa, küçüldüğümüz net olarak açığa çıkar.

Buna ekonomi literatüründe "enflasyonist büyüme" deniyor.

Eğer ülkende yüzde 2 enflasyon var, yüzde 3 büyüme gerçekleşiyorsa, bu gerçekte yüzde 1 büyüme demektir. Büyüme enflasyondan büyükse, büyümüdür.

Kısaca, büyüdükçe küçülüyoruz, küçüldükçe batıyoruz.

Hükümet, açıkladığı programla "ihracat odaklı" bir ekonomik sisteme geçtiklerini ilan edip, bunun adına da epey bir değişimden sonra "Türkiye Ekonomi Modeli" adını koymuşlardı. Daha önce uyguladıklarıyla sadece isim farklılığı olan bu programın yine fiyasko ile sonuçlandığı dış ticaret verilerinde net olarak gözüküyor.

TÜİK ve Ticaret Bakanlığı, Nisan ayına ilişkin geçici dış ticaret verilerini açıkladı. Buna göre, Nisan'da geçen yılın aynı ayına göre dış ticaret açığı yüzde 98.5 artarak, diğer bir ifadeyle ikiye katlanarak 6 milyar 113 milyon dolara yükseldi.

Hükümetin dediği gibi, ihracat rekorları kırılıyor ama aynı dönemde ithalat rekorları daha fazla kırılıyor.

Türkiye'nin ihracatı Nisan'da geçen yılın aynı ayına göre yüzde 24.6 artarak 23 milyar 368 milyon dolar, ithalatı yüzde 35 yükselişle 29 milyar 480 milyon dolar olarak gerçekleşti. İhracatın ithalatı karşılama oranı Nisan 2021'de yüzde 85.9 iken geçen ay yüzde 79.3'e geriledi.

Türkiye'nin en büyük 500 sanayi kuruluşunun borç ve kâr rakamları İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından açıklandı. ISO 500'ün 2021 yılında kârı yüzde 137.2 artarak 219.4 milyar TL'ye yükselirken, toplam borçları da yüzde 71 artarak 1.5 trilyon TL'ye ulaştı. Hem kârda rekor, hem de borçta...

Ama burada dikkat çeken husus, kâr 219.4 milyar TL, borç ise 1.5 trilyon TL...

Borçtaki artış miktarı oransal olarak kârda daha az gözükse de meblağ olarak daha fazla... Şirketlerimiz kâr ettikçe borçları artıyor gibi bir garip durum var. Dedik ya ilginçlikler ülkesi aynen öyle...

Verilere göre, ISO 500'ün toplam kaynakları içinde borçların payı tarihte ilk kez yüzde 70'i aşarken, özkaynak oranı yüzde 30'un altına geriledi. Gidişat pek hayra alamet değil.

Ekonomideki bu çarpık tablo, siyasilerin iş bilmezliği ve uyguladıkları neoliberal kapitalist ekonomi anlayışından kaynaklanıyor.

Bağımsız Türkiye Partisi (BTP) Genel Başkanı Hüseyin Baş, sorunların çözümü için ekonomik sistemin değişmesi ve Prof. Dr. Haydar Baş'ın Milli Ekonomi Modeli'nin acilen uygulanması gerektiğini sık sık vurgulamaktadır.

Çözüm belli, çözümlenilen lider ve kadro da belli; sadece Türk milletinin doğru bir tercihle fırsat vermesi gerekiyor.

BORÇ TUZAĞI

İstanbul Sanayi Odası'nin (**İSO**) **Türkiye**'nin 500 Büyük **Sanayi** Kuruluşu araştırmasına göre geçen yıl Türkiye'nin en büyük 500 şirketinin toplam borcu son bir yılda yüzde 71 artışla 881 milyar liradan 1.5 trilyon liraya yükseldi. Toplam kâr 342 milyar liraya çıktı ancak finansman giderleri de enflasyondaki artış ve faiz oranlarındaki yükselişin etkisiyle yüzde 135 oranında artarak 209 milyar liraya fırladı

KOÇ GRUBU DAMGA VURDU

İstanbul Sanayi Odası (**İSO**), **sanayi** sektörünün devler liginin belirleyen ve 1968 yılından bu yana aralıksız yapılan "Türkiye'nin 500 Büyük **Sanayi** Kuruluşu Araştırması"nın 2021 yılı sonuçlarını açıkladı. Araştırmaya göre 2021 yılında üretimden satışlara göre en büyük kuruluş 136 milyar 793 milyon TL ile **TÜPRAŞ** oldu. İkinci sırayı 67 milyar 305 milyon TL ile Ford Otomotiv **Sanayi** AŞ, üçüncülüğü ise 55 milyar 187 milyon TL ile Star Rafineri aldı. İlk 10'da Koç Grubu'ndan 4 şirket (**TÜPRAŞ**, Ford, Arçelik ve Tofaş) yer buldu. **İSO Başkanı Erdal Bahçivan**, yaptığı sunumda, "**İSO 500**'ün 2021 performansı, sorunlara ve yaşanan krizlere rağmen güçlü bir üretim yapımız ve üretmek arzusuna sahip **sanayicilerimiz** olduğunun en somut göstergesi olarak da görülmelidir" dedi.

RECEP BAHAİR / DETAY HABER

ENFLASYON CİROLARI ŞİŞİRDİ

Araştırma sonuçlarına göre, Türkiye'nin 500 Büyük **Sanayi** Kuruluşunun üretimden satışları 2020'deki 1.2 trilyon lira olan seviyesinden yüzde 73.8'lik artışla 2021 yılında 2 trilyon lirayı geçti. Geçmiş dönemlerle kıyaslandığında **İSO 500**'ün üretimden satışlarında bundan daha yüksek oranlı artışların son olarak 1992-1997 dönemindeki yüksek enflasyon ortamında gerçekleştiği görüldü. 500 şirketin toplam özkaynakları 407 milyar liradan 624 milyar liraya yükselerek yüzde 53 artarken, toplam borçları 881 milyar liradan 1.5 trilyon liraya çıkarak yüzde 71 büyüdü. Bu verileri değerlendiren **İSO Başkanı Bahçivan**, "2021'de toplam borçların payı 2.3 puan daha artarak ilk kez yüzde 70 sınırını aştı ve böylece özkaynakların payı yüzde 29.3'e geriledi" diye konuştu. Diğer yandan yüksek teknoloji yoğunluklu **sanayilerin** payının yüzde 6.4'ten yüzde 6.1'e gerilemesi de dikkat çekti. ● 4'TE

Dev şirketler borç batağında

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmasına göre 2021'de Türkiye'nin en büyük 500 şirketinin toplam borcu son bir yılda yüzde 71 artışla 881 milyar liradan 1.5 trilyon liraya yükseldi. Toplam kâr 342 milyar liraya çıktı ancak finansman giderleri de enflasyondaki artış ve faiz oranlarındaki yükselişin etkisiyle yüzde 135 oranında artarak 209 milyar liraya fırladı

RECEP BAHAR / DETAY HABER

İstanbul Sanayi Odası

(İSO), sanayi sektörünün devler liginin belirleyen ve 1968 yılından bu yana aralıksız yapılan "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması"nın 2021 yılı sonuçlarını açıkladı. Odakule'de Fazıl Zorbu Meclis Salonu'nda düzenlenen basın toplantısında İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan tarafından 54.'sü açıklanan "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması"na göre, 2021 yılında üretimden satışlara göre en büyük kuruluş 136 milyar 793 milyon TL ile TÜPRAŞ oldu. Sıralamada ikinci 67 milyar 305 milyon TL ile Ford Otomotiv Sanayi AŞ, üçüncü 55 milyar 187 milyon TL ile Star Rafineri, dördüncü 46 milyar 152 milyon TL ile Toyota Otomotiv ve beşinci de 38 milyar 669 milyon TL ile İskenderun Demir ve Çelik oldu. Altıncı sıradaki şirket isminin açıklanmasını istemezken, Ereğli Demir ve Çelik 36.8 milyar lirayla 7'nci, Arçelik 35.8 milyar lirayla 8'inci, Oyak-Renault 34.4 milyar lirayla 9'uncu, Tofaş 26.6 milyar lirayla 10'uncu oldu. İlk 10'da Koç Grubu'ndan 4 şirket (TÜPRAŞ, Ford, Arçelik ve Tofaş) yer aldı.

Alıcılar Türkiye'ye yöneldi

İSO Başkanı Bahçivan, Türk sanayisinin geçen yıl ihracatta yüksek artış elde ettiğine işaret ederek, bunu sağlayan ana unsurun Türk sanayisinin dünya genelindeki alıcılar için önemli bir alternatif üretici olarak öne çıkması olduğunu dile getirdi. Bahçivan, geçen yıl sanayi sektörünün yüzde 16.6, imalat sanayinin ise yüzde 17.2 büyüyerek ekonominin genelinden pozitif ayrıştığını ve büyümeye de en yüksek katkıyı sağlama sektörü olduğunu dile getirdi. Bahçivan, şunları söyledi: "İSO 500'ün 2021 performansı, so-

runlara ve yaşanan krizlere rağmen güçlü bir üretim yapımız ve üretmek arzusunun sahip sanayicilerimiz olduğunun en somut göstergesi olarak da görülmelidir." Bahçivan, ilk 100 şirketin İSO 500'ün yüzde 63'ünü oluşturduğunu bildirdi.

Enflasyon ve döviz kurları ciroları şişirdi

Araştırma sonuçlarına göre, Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşunun üretimden satışları 2020'deki 1.2 trilyon lira olan seviyesinden yüzde 73.8'lik artışla 2021 yılında 2 trilyon lirayı geçti. Artışın yüksek olmasında ihracattaki güçlü büyüme ile döviz kurları ve enflasyondaki hareketlenme etkili oldu. Geçmiş dönemlerle kıyaslandığında İSO 500'ün üretimden satışlarında bundan daha yüksek oranlı artışların son olarak 1992-1997 dönemindeki yüksek enflasyon ortamında gerçekleştiği görüldü. Söz konusu dönemde İSO 500'ün üretimden satışlarının yıllık artış oranları o yıllarda da yüzde 78 ile yüzde 112 aralığında seyretmişti. İSO 500'ün ihracatı da yüzde 33.9'luk artışla 85.8 milyar dolara ulaştı. İSO 500'ün ihracat artışı, Türkiye genelinin 1.1 puan üzerinde gerçekleşti. Böylece hem Tür-

kiye hem de İSO 500 ihracatı tarihsel rekor kırdı.

Kâr da arttı, faiz gideri de

Araştırmaya göre İSO 500'ün 2021'de faaliyet kârı yüzde 139 oranında artarak 143 milyar liradan 342 milyar liraya çıktı. Vergi öncesi kâr ve zarar toplamı ise yüzde 137 artarak 92.5 milyar liradan 219 milyar liraya yükseldi. İSO 500'ün finansman giderleri Türk lirasındaki değer kaybı, enflasyondaki artış ve faiz oranlarındaki yükselişin etkisiyle yüzde 135 oranında artarak 89 milyar liradan 209 milyar liraya yükseldi. En büyük 500 şirketin istihdamı yüzde 5.6 artarak 757 bini geçti.

Borçlar çığ gibi arttı

İSO 500'ün ana bilanço göstergesine göre, 2021 yılında İSO 500'ün aktif toplamı yüzde 65.4 artarak 1.3 trilyon liradan 2.1 trilyon liraya yükseldi. Özkaynaklar 407 milyar liradan 624 milyar liraya yükselerek yüzde 53 artarken, toplam borçlar 881 milyar liradan 1.5 trilyon liraya çıkarak yüzde 71 büyüdü. Bu verileri değerlendiren İSO Başkanı Bahçivan, şunları söyledi: "Sanayicinin borç-özkaynak ilişkisini ortaya koyan bu tablo, son yıllarda kaynak yapısının özkaynaklar

Sanayi yüksek teknolojide daha da zayıfladı

Yine İSO 500'de teknoloji yoğunluğuna göre üretilen katma değer dağılımına göre, en yüksek payı yüzde 33.3 ile düşük teknoloji yoğunluklu sanayiler almaya devam etti. Bununla birlikte orta-düşük ve orta-yüksek teknolojilerin payının yüzde 53'lerden yüzde 60'lara yükselmesi de teknolojik dönüşüm açısından umut verici oldu. Diğer yandan yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerin payı yüzde 6.4'ten yüzde 6.1'e geriledi. İSO 500'de Ar-Ge harcaması yapan kuruluş sayısı 2021'de 265 olurken, Ar-Ge harcamaları anket verileri ile yaklaşık 9 milyar TL düzeyinde gerçekleşti. Ayrıca İSO 500'de yer alan kuruluşların bağlı olduğu oda bilgilerine göre İstanbul Sanayi Odası 158 firma ile ilk sırada yer aldı. İstanbul'u 41 kuruluş ile Kocaeli Sanayi Odası ve 40 kuruluş ile Ege Bölgesi Sanayi Odası izledi.

aleyhine bozulduğunu gösteriyor. 2015'te ilk kez yüzde 60'ların üzerine çıkan borçların payı, 2019 ve 2020'de yüzde 68.4'e kadar yükselmisti. 2021'de ise toplam borçların payı 2.3 puan daha artarak ilk kez yüzde 70 sınırını aştı ve böylece özkaynakların payı yüzde 29.3'e geriledi. Böylece toplam kaynaklar içerisinde borçlar şimdiye kadarki en yüksek, özkaynaklar ise en düşük payı aldı. Öte yandan İSO 500'ün üzerindeki devreden KDV yükü yüzde 91 gibi büyük bir artışla 24 milyar liraya yaklaştı. Kâr eden kuruluş sayısı 405 olurken, faiz, amortisman ve vergi öncesi kar elde eden firma sayısı ise 489 oldu.

İSO 500'de lider yine Tüpraş

Tüpraş, üretimden satışlarda 139 milyar lirayla en büyük **sanayi** kuruluşu unvanını korudu. **Türkiye**'nin 500 büyük **sanayi** kuruluşu, üretimden satışlarını yüzde 74 artırarak 2 trilyon liraya taşıdı.

EKONOMİ SERVİSİ

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO), Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2021 Araştırması açıklandı. İSO 500'de üretimden satışlar geçen yıl yüzde 73,8 artışla 2 trilyon TL'yi aştı. 2021 yılında ihracat yüzde 33,9 artışla 85,8 milyar dolara ulaştı. Şirketlerin faaliyet karı yüzde 139 artışla 342 milyar TL'ye yükseldi. İSO 500'de yer alan kuruluşların bağlı olduğu oda bilgilerine göre sıralanması sonucu **sanayideki** ağırlığın Anadolu lehine geliştiği görüldü.

2021 yılında Tüpraş, üretimden satışlarda 136,8 milyar lirayla en büyük **sanayi** kuruluşu unvanını korudu. Tüpraş'ı 67,3 milyar TL'lik satış geliri ile Ford, 55,2 milyar TL'lik satış geliri ile Star Rafineri izledi.

İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, Türkiye ekonomisinin geçen yıl dünya genelinin çok üzerinde gerçekleşen yüzde 11'lik büyüme ile son 10 yılın en güçlü performansını sergilediğini, İSO 500'ün ihracat rakamlarında da görüleceği üzere bunun özellikle dış talepteki artıştan kaynaklandığına dikkat çekti. İhracatta yüksek artışı sağlayan ana unsurun Türk **sanayisinin** dünya genelindeki alıcılar için önemli bir alternatif üretici olarak öne çıkması sonucu ortaya çıkan ilave tedarik talebi olduğuna değinen Bahçivan, ayrıca yurt içinde salgına karşı yürütülen başarılı aşı uygulamaları sonrasında iktisadi ve sosyal faaliyetlerde kısıtlamaların kademeli ola-

rak kaldırılması ve buna bağlı olarak genişleyen iç talebin de ekonomik büyümeyi desteklediğini söyledi.

Araştırma sonuçlarına göre, Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşunun üretimden satışları 2020'deki 1,2 trilyon lira olan seviyesinden, yüzde 73,8'lik artışla 2021 yılında 2 trilyon lirayı geçti. Artışın yüksek olmasında ihracattaki güçlü büyüme ile döviz kurları ve enflasyondaki hareketlenme etkili oldu. Geçmiş dönemlerle kıyaslandığında, İSO 500'ün üretimden satışlarında bundan daha yüksek oranlı artışların son olarak 1992-1997 dönemindeki yüksek enflasyon ortamında gerçekleştiği görüldü. Söz konusu dönemde İSO 500'ün üretimden satışlarının yıllık artış oranları o yıllarda da yüzde 78 ile yüzde 112 aralığında seyretmişti. İSO 500'ün ihracatı da yüzde 33,9'luk artışla 85,8 milyar dolara ulaştı. İSO 500'ün ihracat artışı, Türkiye genelinin 1,1 puan üzerinde gerçekleşti. Böylece hem Türkiye hem de İSO 500 ihracatı tarihsel rekor kırdı.

Araştırmaya göre İSO 500'ün 2021'de faaliyet karı yüzde 139 oranında arta-

rak 143 milyar liradan 342 milyar liraya çıktı. Böylece faaliyet karlılığı 4 puan artışla yüzde 14,8'e yükseldi.

İSO 500'ün ana bilanço göstergesine göre, 2021 yılında İSO 500'ün aktif toplamı yüzde 65,4 artarak 1,3 trilyon liradan 2,1 trilyon liraya yükseldi. Aktifler içerisinde ana kalemlerde dönen varlıklar yüzde 74 artışla 821 milyar liradan 1,4 trilyon liraya ulaşırken, duran varlıklar yüzde 51 artışla 467 milyar liradan 706 milyar liraya yükseldi. Özkaynaklar 407 milyar liradan 624 milyar liraya yükselerek yüzde 53 artarken, toplam borçlar 881 milyar liradan 1,5 trilyon liraya çıkarak yüzde 71 büyüdü.

İSO 500'ün üzerindeki devreden KDV yükü yüzde 91 gibi büyük bir artışla 24 milyar liraya yaklaştı. Kar eden kuruluş sayısı 405 olurken, faiz, amortisman ve vergi öncesi kar elde eden firma sayısı ise 489 oldu.

İSO 500'ün istihdamı da 2021 yılında yüzde 5,6 artarak 757 bin 24 kişiye yükseldi.

Ayrıca İSO 500'de yer alan kuruluşların bağlı olduğu oda bilgilerine göre sıralanması sonucu **sanayideki** ağırlığın Anadolu lehine geliştiği görüldü.

Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşu yine TÜPRAŞ

■ **İSTANBUL Sanayi Odası** (İSO) İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, düzenlediği basın toplantısında, İSO'nun "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının sonuç-

larını açıkladı. Araştırmaya göre, TÜPRAŞ üretimden satışlarda 136,8 milyar lirayla listede ilk sırayı alırken, Ford Otomotiv 67,3 milyar lirayla yine ikinci sırada yer aldı // 4'TE

Türkiye'nin en büyük **sanayi** kuruluşu yine TÜPRAŞ

İstanbul Sanayi Odasının hazırladığı "Türkiye'nin 500 Büyük **Sanayi** Kuruluşu 2021 Araştırması"na göre, Türkiye Petrol Rafinerileri AŞ (TÜPRAŞ), üretimden satışlarda 136,8 milyar lirayla en büyük **sanayi** kuruluşu olma unvanını korudu.

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, düzenlediği basın toplantısında, **İSO**'nun "Türkiye'nin 500 Büyük **Sanayi** Kuruluşu" araştırmasının sonuçlarını açıkladı.

Araştırmaya göre, TÜPRAŞ üretimden satışlarda 136,8 milyar lirayla listede ilk sırayı alırken, Ford Otomotiv 67,3 milyar lirayla yine ikinci sırada yer aldı.

Bu yıl üçüncü sırada yer alan **sanayi** kuruluşu değişti. Geçen yıl Oyak-Renault'nun yer aldığı üçüncü basamağa 55,2 milyar liralık üre-

timden satışla üç sıra birden yükselen "Star Rafineri" yükseldi.

Star Rafineri'yi 46,2 milyar liralık üretimden satışla "Toyota Otomotiv" takip ederken, beşinci basamakta 38,7 milyar lirayla geçen yıl listenin 10. sırasında yer alan "İskenderun Demir ve Çelik" yer aldı.

Altıncı sıradaki şirket isminin açıklanmasını istemezken, "Ereğli Demir ve Çelik" 36,8 milyar lirayla 7'nci, "Arçelik" 35,8 milyar lirayla 8'inci, Oyak-Renault 34,4 milyar lirayla 9'uncu, Tofaş 26,6 milyar lirayla 10'uncu oldu. (AA)

TÜPRAŞ zirveyi kaptırmadı

İSO'nun Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2021 Araştırması'na göre, TÜPRAŞ, üretimden satışlarda 136,8 milyar lirayla en büyük sanayi kuruluşu oldu.

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) hazırladığı "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2021 Araştırması"na göre, Türkiye Petrol Rafinerileri AŞ (TÜPRAŞ), üretimden satışlarda 136,8 milyar lirayla en büyük sanayi kuruluşu olma unvanını korudu.

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, düzenlediği basın toplantısında, İSO'nun "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının sonuçlarını açıkladı.

Araştırmaya göre, TÜPRAŞ üretimden satışlarda 136,8 milyar lirayla listede ilk sırayı alırken, Ford Otomotiv 67,3 milyar lirayla yine ikinci sırada yer aldı. Bu yıl üçüncü sırada yer

alan sanayi kuruluşu değişti. Geçen yıl Oyak-Renault'nun yer aldığı üçüncü basamağa 55,2 milyar liralık üretimden satışla üç sıra birden yükselen "Star Rafineri" yükseldi.

Star Rafineri'yi 46,2 milyar liralık üretimden satışla "Toyota Otomotiv" takip ederken, beşinci basamakta 38,7 milyar lirayla geçen yıl listenin 10. sırasında yer alan "İskenderun Demir ve Çelik" yer aldı.

Altıncı sıradaki şirket isminin açıklanmasını istemezken, "Ereğli Demir ve Çelik" 36,8 milyar lirayla 7'nci, "Arçelik" 35,8 milyar lirayla 8'inci, Oyak-Renault 34,4 milyar lirayla 9'uncu, Tofaş 26,6 milyar lirayla 10'uncu oldu.

En büyük yine TÜPRAŞ oldu

ISO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçıvan**, düzenlediği basın toplantısında, **ISO**'nun "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının sonuçlarını açıkladı. Araştırmaya göre, Türkiye Petrol Rafinerileri AŞ (TÜPRAŞ) üretimden satışlarda 136,8 milyar lirayla listede ilk sırayı aldı. ■ **6'da**

TÜPRAŞ Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşu

İSTANBUL Sanayi Odası'nın (İSO) hazırladığı "Türkiye'nin 500 Büyük **Sanayi** Kuruluşu 2021 Araştırması" na göre, Türkiye Petrol Rafinerileri AŞ (TÜPRAŞ), üretimden satışlarda 136,8 milyar lirayla en büyük **sanayi** kuruluşu olma unvanını korudu. **İSO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçıvan**, düzenlediği basın toplantısında, **İSO**'nun "Türkiye'nin 500 Büyük **Sanayi** Kuruluşu" araştırmasının sonuçlarını açıkladı. Araştırmaya göre, TÜPRAŞ üretimden satışlarda 136,8 milyar lirayla listede ilk sırayı alırken, Ford Otomotiv 67,3 milyar lirayla yine ikinci sırada yer aldı. Bu yıl üçüncü sırada yer alan **sanayi** kuruluşu değişti. Geçen yıl Oyak-Renault'nun yer aldığı üçüncü basamağa 55,2 milyar liralık üretimden satışla üç sıra birden yükselen "Star Rafineri" yükseldi. Star Rafineri'yi 46,2 milyar liralık üretimden satışla "Toyota Otomotiv" takip ederken, beşinci basamakta 38,7 milyar lirayla geçen yıl listenin 10. sırasında yer alan "İskenderun Demir ve Çelik" yer aldı. Altıncı sıradaki şirket isminin açıklanmasını istemezken, "Ereğli Demir ve Çelik" 36,8 milyar lirayla 7'nci, "Arçelik" 35,8 milyar lirayla 8'inci, Oyak-Renault 34,4 milyar lirayla 9'uncu, Tofaş 26,6 milyar lirayla 10'uncu oldu. AA

**500 BÜYÜK SANAYİ
KURULUŞU'NDA**

TÜPRAŞ ZİRVEDE

■ **"TÜRKİYE'NİN 500 Büyük Sa-**
nayi Kuruluşu" araştırmasına
göre 2021 yılında üretimden sa-
tıslara göre zirvede 136 milyar
793 milyon TL ile TÜPRAŞ (Tür-
kiye Petrol Rafinerileri A.Ş.) yer
aldı. Sıralamada ikinci Ford Oto-
motiv, üçüncü de Star Rafineri
oldu. **105**

"TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU ARAŞTIRMASI 2021" SONUÇLARI AÇIKLANDI

TÜPRAŞ ZİRVEDE

2021 yılında üretimden satışlara göre TÜPRAŞ, 136 milyar 793 milyon lirayla zirvede yer aldı.

"T" ÜRKİYE'NİN 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasına göre 2021 yılında üretimden satışlara göre zirvede 136 milyar 793 milyon TL ile TÜPRAŞ (Türkiye Petrol Rafinerileri AŞ) yer aldı. Sıralamada ikinci Ford Otomotiv, üçüncü de Star Rafineri oldu. İSO 500'ün ihracatı da yüzde 33,9'luk artışla 85,8 milyar dolara ulaştı. Türkiye genelinin 1,1 puan üzerinde gerçekleşen artışla İSO 500 ihracatı tarihsel rekor kırdı.

TOPLAM BORÇLAR YÜZDE 71 BÜYÜDÜ

İSO 500'ün 2021'de faaliyet kârı

yüzde 139 oranında artarak 342 milyar liraya çıktı. Finansman giderleri de Türk Lirası'ndaki değer kaybı, enflasyondaki artış ve faiz oranlarındaki yükselişin etkisiyle yüzde 135 oranında artarak 209 milyar liraya yükseldi. Böylece finansman giderlerinin faaliyet kârına oranı hafif düşüşe rağmen son yıllarda olduğu gibi yüzde 60'ın üzerinde kaldı. Özkaynaklar yüzde 53 artarak 624 milyar liraya yükselirken, toplam borçlar yüzde 71 büyüdü ve 1,5 trilyon liraya çıktı.

TÜRKİYE'NİN

GENİŞLEYEN İÇ TALEP DE EKONOMİK BÜYÜMEYİ DESTEKLEDİ

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, "Türkiye ekonomisi, geçen yıl dünya genelinin çok üzerinde gerçekleşen yüzde 11'lik büyüme ile son 10 yılın en güçlü performansını sergiledi. İSO 500'ün ihracat rakamlarında da görüleceği üzere bu durum özellikle dış talepteki artıstan kaynaklandı. Genişleyen iç talep de ekonomik büyümeyi destekledi. Sanayi sektörü yüzde 16,6, imalat sanayi de yüzde 17,2 artışla büyümeye en yüksek katkıyı sağladı. Sanayi sektörünün sü-rükleyici rolü, her ay açıkladığımız İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI'nın geçen yılki verilerinde zaten görülmüyordu" dedi. İHA

En büyük kuruluş TÜPRAŞ oldu

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO), Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2021' araştırması sonuçlarını açıkladı. Buna göre; 2021 yılında, üretimden satışlara göre en büyük kuruluş, önceki yıl olduğu gibi yine Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (TÜPRAŞ) oldu. TÜPRAŞ'ı Ford ve Star Rafineri izledi. ■ Sayfa 5

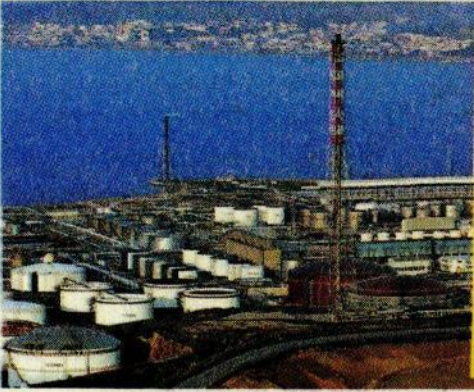

Türkiye'nin en büyük **sanayi** kuruluşu TÜPRAŞ

İSTANBUL Sa-
nayi Odası (ISO) Yö-
netim Kurulu Başka-
nı **Erdal Bahçıvan**,
düzenlediği basın
toplantısında,
ISO'nun "Türki-
ye'nin 500 Büyük
Sanayi Kuruluşu"

araştırmasının sonuçlarını açıkladı. Araştırmaya göre, TÜPRAŞ üretimden satışlarda 136,8 milyar lirayla listede ilk sırayı alırken, Ford Otomotiv 67,3 milyar lirayla yine ikinci sırada yer aldı. Bu yıl üçüncü sırada yer alan **sanayi** kuruluşu değişti. Geçen yıl Oyak-Renault'nun yer aldığı üçüncü basamağa 55,2 milyar liralık üretimden satışla üç sıra birden yükselen "Star Rafineri" yükseldi. Star Rafineri'yi 46,2 milyar liralık üretimden satışla "Toyota Otomotiv" takip ederken, beşinci basamakta 38,7 milyar lirayla geçen yıl listenin 10. sırasında yer alan "İskenderun Demir ve Çelik" yer aldı. Altıncı sıradaki şirket isminin açıklanmasını istemezken, "Ereğli Demir ve Çelik" 36,8 milyar lirayla 7'nci, "Arçelik" 35,8 milyar lirayla 8'inci, Oyak-Renault 34,4 milyar lirayla 9'uncu, Tofaş 26,6 milyar lirayla 10'uncu oldu.

İŞTE İLK 10 ŞİRKET

- 1- TÜPRAŞ
- 2- Ford Otomotiv
- 3- Star Rafineri
- 4- Toyota Otomotiv
- 5- İskenderun Demir ve Çelik
- 6-
- 7- Ereğli Demir ve Çelik
- 8- Arçelik A.Ş.
- 9- Oyak-Renault
- 10- TOFAŞ

Koç'un 4 şirketi en büyük ilk 10 kuruluş arasında

İstanbul Sanayi Odası'nın "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2021 Araştırması"na göre, Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (TÜPRAŞ), üretimden satışlarda 136,8 milyar lirayla listede ilk sırayı alırken, Ford Otomotiv 67,3 milyar lirayla yine ikinci sırada yer aldı. Üçüncü basamağa 55,2 milyar liralık üretimden satışla üç sıra

birden yükselen "Star Rafineri" yükseldi. Dördüncü sırada "Toyota Otomotiv" yer alırken, beşinci basamakta "İskenderun Demir ve Çelik" yer aldı. Altıncı sıradaki şirket isminin açıklanmasını istemezken, Ereğli Demir ve Çelik 7'nci, Arçelik 8'inci, Oyak-Renault 9'uncu, Tofaş 10'uncu oldu.

İsmail YILMAZ/KORKUSUZ

En büyük **sanayi** kuruluşu TÜPRAŞ

İSTANBUL Sanayi Odasının hazırladığı "Türkiye'nin 500 Büyük **Sanayi** Kuruluşu 2021 Araştırması"na göre, Türkiye Petrol Rafinerileri AŞ (TÜPRAŞ), üretimden satışlarda 136,8 milyar lirayla en büyük **sanayi** kuruluşu olma unvanını korudu. İstanbul **Sanayi Odası (İSO) İSO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçıvan**, düzenlediği basın toplantısında, **İSO**'nun "Türkiye'nin 500 Büyük **Sanayi** Kuruluşu" araştırmasının sonuçlarını açıkladı.

Araştırmaya göre, TÜPRAŞ

üretimden satışlarda 136,8 milyar lirayla listede ilk sırayı alırken, Ford Otomotiv 67,3 milyar lirayla yine ikinci sırada yer aldı. Bu yıl üçüncü sırada yer alan **sanayi** kuruluşu değişti. Üçüncü basamağa 55,2 milyar liralık üretimden satışla üç sıra birden yükselen "Star Rafineri" yükseldi. Star Rafineri'yi 46,2 milyar liralık üretimden satışla "Toyota Otomotiv" takip ederken, beşinci basamakta 38,7 milyar lirayla geçen yıl listenin 10. sırasında yer alan "İskenderun Demir ve Çelik" yer aldı.

En büyük sanayi kuruluşu TÜPRAŞ

■ **İSTANBUL** Sanayi Odasının (İSO) hazırladığı "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2021 Araştırması"na göre, Türkiye Petrol Rafinerileri AŞ (TÜPRAŞ), üretimden satışlarda 136,8 milyar lirayla en büyük sanayi kuruluşu olma unvanını korudu. İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**'ın açıkladığı araştırmaya göre, TÜPRAŞ listede ilk sırayı alırken, Ford Otomotiv 67,3 milyar lirayla yine ikinci sırada yer aldı. Bu yıl üçüncü sırada yer alan sanayi kuruluşu değişti. Geçen yıl Oyak-Renault'nun yer aldığı üçüncü basamağa 55,2 milyar liralık üretimden satışla üç sıra birden yükselen "Star Rafineri" yükseldi.

İSO 500 açıklandı: TÜPRAŞ tahtını korudu

İSTANBUL (Anayurt) - İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye'nin en büyük 500 sanayi kuruluşunu açıkladı. İSO'nun Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2021 Araştırması'na göre, TÜPRAŞ, üretimden satışlarda 136,8 milyar lirayla en büyük sanayi kuruluşu oldu.

İSO, Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması-2021 sonuçlarını açıkladı. İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından oluşturulan araştırmanın sonuçlarına göre zirvede 136 milyar 793 milyon TL ile TÜPRAŞ (Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.) yer aldı. Sıralamada ikinci 67 milyar 305 milyon TL ile Ford Otomotiv Sanayi A.Ş., üçüncü 55 milyar 187 milyon TL ile Star Rafineri, dördüncü 46 milyar 152 milyon TL ile Toyota Otomotiv ve beşinci de 38 milyar 669 milyon TL ile İskenderun Demir ve Çelik oldu. İSO 500'ün ihracatı da yüzde 33,9'luk artışla 85,8 milyar dolara ulaştı. Türkiye genelinin 1,1 puan üzerinde gerçekleşen artışla İSO 500 ihracatı tarihsel rekor kırdı.